

Załącznik nr 2

do uchwały nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **filologia**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie

Data przeprowadzenia wizytacji: **16-17 listopada 2023 r.**

Warszawa, 2023

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	14
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	26
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	32
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	36
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	40
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	42
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	44
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	47
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	49
Zalecenia	53
5. Załączniki:	54
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	54

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Igor Borkowski, członek PKA

członkowie:

1. dr Dorota Guttfield, ekspert PKA
2. dr Piotr Krycki, ekspert PKA
3. Beata Opala, członek PKA, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Paweł Zdybel – ekspert PKA ds. studenckich
5. Michał Siwek – ekspert – obserwator ds. studenckich
6. Patryk Lisiecki – sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia, prowadzonym na Wyższe Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2023/2024. Ocena programowa została przeprowadzona po raz kolejny w następstwie oceny pozytywnej wyrażonej w uchwale nr 602/2017 Prezydium PKA z dnia 9 listopada 2017 r. Wizytacja została zrealizowana zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej stacjonarnie. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Zespół odbył także spotkania organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z władzami Uczelni. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, z przedstawicielami Samorządu Studenckiego i studenckiego ruchu naukowego, nauczycielami akademickimi prowadzącymi kształcenie na ocenianym kierunku, z osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości kształcenia, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, publiczny dostęp do informacji oraz z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitację zajęć oraz dokonano przeglądu bazy dydaktycznej, wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów, sformułowano uwagi i wstępne wnioski, o których przewodniczący zespołu oraz eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	Filologia	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	Językoznawstwo (100%)	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	7 / 180	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	960 godzin / 32 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<i>Tłumaczeniowa</i> <i>Tłumaczeniowa z językiem chińskim</i> <i>Komunikacja międzykulturowa w biznesie</i>	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	147	167
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	2580-2782	2079
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	108-113	89
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	161-170	161
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	55-64	55

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁵ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione częściowo

⁵ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na kierunku filologia zakłada kształcenie w ramach profilu praktycznego. Przedłożona koncepcja kształcenia zakłada kształcenie studentów na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy, przygotowanie ich do cyfrowej i zielonej transformacji oraz współpracy międzynarodowej, poprzez zapewnienie „wiedzy i umiejętności językowych, jak i międzykulturowych i interpersonalnych, a także edukację z zakresu zagadnień biznesowych i tłumaczeniowych”, w szczególności „wiedzy i umiejętności niezbędnych w pracy tłumacza”. W tym zakresie koncepcja i cele kształcenia są zgodne z misją i strategią Uczelni oraz polityką jakości.

Jednocześnie jednak cele i koncepcja nie są w pełni spójne w zakresie zgodności z przyporządkowaniem kierunku do dyscypliny językoznawstwo. Celem kształcenia na kierunku jest m.in. zapewnienie, aby absolwent miał „ogólną wiedzę z zakresu językoznawstwa, historii języka, tłumaczeń, literatury oraz historii, kultury i literatury krajów wybranego obszaru językowego, a także dotyczącą otoczenia gospodarczego”. Jednocześnie jednak opis celów kształcenia głosi, że absolwent „w wyniku realizacji celów kształcenia zawartych w programie studiów posiada – w zależności od ukończonej specjalizacji – solidną i różnorodną wiedzę z zakresu językoznawstwa i przekładu, a także wybranych aspektów wiedzy kulturoznawczej i literaturoznawczej” (co wskazuje na pewien udział dyscyplin literaturoznawstwo i wiedza o kulturze i religii), a gdzie indziej – że kształcenie na kierunku ma zapewniać studentowi „wiedzę i umiejętności z zakresu języków obcych, kultury, literatury oraz historii” (co z kolei pomija wiedzę językoznawczą lub utożsamia ją z praktyczną znajomością języka). O ile pojęte szeroko językoznawstwo może obejmować, obok wiedzy przekładoznawczej, także elementy wiedzy o kulturze i literaturze regionu, powyższe sformułowania świadczą o nie w pełni konsekwentnym pojmowaniu językoznawstwa i koncepcji kształcenia w tej dyscyplinie.

Przyporządkowanie dyscyplinowe kierunku jest nie w pełni prawidłowe ze względu na odwołania w koncepcji kształcenia do „wiedz[y] i umiejętności z zakresu języków obcych, kultury, literatury oraz historii”; rolę kultury i literatury potwierdzają też bezpośrednie odwołania do dyscyplin literaturoznawstwo i kulturoznawstwo pojawiające się także w treści kierunkowych efektów uczenia się dla cykli kształcenia rozpoczętych przed rokiem 2023/2024. W treści efektów dla obecnego cyklu zastąpiono sformułowaniem o językoznawstwie z elementami wiedzy o literaturze i kulturze, za zmianą tą nie poszły jednak istotne modyfikacje koncepcji ani treści kształcenia, a poprzednie brzmienie efektów pojawia się w dalszym ciągu w udostępnianych przez Uczelnię dokumentach dotyczących obecnie toczącego się cyklu kształcenia (np. matrycy efektów kierunkowych dla roku 2023/2024). Sytuacja ta skutkuje niedostateczną rolą językoznawstwa przejawiającą się - jak to będzie zaznaczone w opisie stanu spełnienia kolejnych kryteriów - w treściach kształcenia, tematyce prac dyplomowych i doborze kadry. Również nazwa kierunku nie w pełni odzwierciedla zakładane stuprocentowe przyporządkowanie kierunku do dyscypliny językoznawstwo, ponieważ teoretyczne podstawy filologii tworzą zarówno językoznawstwo, jak i literaturoznawstwo.

Poza wspomnianym przygotowaniem do pracy tłumacza, koncepcja i cele kształcenia nie precyzują innych obszarów działalności zawodowej, do których przygotowuje kierunek na specjalizacjach niezwiązanych bezpośrednio z przekładem (*komunikacja międzykulturowa w biznesie*, *Język w mediach*). Zamiast tego wymieniają typy czynności, jakie absolwent może wykonywać, posiadając umiejętności w „zakresie różnorodnych działań zawodowych związanych z komunikacją dwujęzyczną w miejscu pracy i stosunkach społecznych, m.in. w zakresie stanowisk związanych z tłumaczeniami, administracją, kontaktami międzynarodowymi”). Specjalizacja *Język w mediach* ma na celu umożliwić studentowi „zdobycie wiedzy w zakresie kreowania skutecznych treści medialnych w języku angielskim. Student nabędzie umiejętności zaprezentowania siebie i firmy/produktu, a także komponowania lub przekształcania tekstu (pod względem stylu, terminologii, leksyki, pragmatyki) w zależności od języka i odbiorcy, dowie się, jak współpracować w środowisku wielokulturowym, jak zachować się podczas negocjacji. Mając tak szeroką wiedzę w zakresie komunikacji, absolwent będzie mógł znaleźć pracę w zawodach, które wymagają wykorzystania mediów do kreowania wizerunku firmy” — a zatem ponownie koncepcja wymienia czynności, które może wykonywać lub w których uczestniczyć może absolwent (tworzenie tekstów, prezentacje, negocjacje), ale nie precyzuje, w jakim charakterze miałby brać w nich udział.

W odniesieniu do tych działań pojawia się pojęcie „specjalisty językowego” („W planach studiów większość przedmiotów związanych [jest] z wykonywanym zawodem tłumacza lub specjalisty językowego w biznesie”), jednak nie jest ono wykorzystywane w sposób konsekwentny, nie figuruje też w efektach uczenia się ani treściach kształcenia. Koncepcja i cele kształcenia wymieniają także typy firm i instytucji, w jakich może znaleźć zatrudnienie. Studia mają na przykład umożliwić „podjęcie pracy nie tylko w roli tłumacza, ale także w międzynarodowych firmach i branżach wymagających komunikacji dwujęzycznej jak i rozwijanie swojej działalności gospodarczej”, „w wielu instytucjach i organizacjach, także międzynarodowych, m.in. jako: tłumacz, organizator i propagator kultury danego obszaru językowego, publicysta, konsultant ds. współpracy międzynarodowej, specjalista w dziedzinie języka biznesu, specjalista w zakresie komunikacji w mediach społecznościowych, rzecznik instytucji, specjalista ds. współpracy międzynarodowej w urzędach (wojewódzkich, marszałkowskich, powiatowych, gminnych), animator kultury, publicysta specjalizujący się w kulturze i literaturze danego kraju, redaktor wydawnictwa międzynarodowego”). Przedstawione koncepcja i cele kształcenia nie wskazują więc — poza zawodem tłumacza — zamkniętego, konkretnego katalogu zawodów, do których kierunek ma przygotowywać, utożsamiając je z indywidualnymi możliwościami zatrudnienia studentów, de facto jako bliżej nieokreślonych pracowników biurowych znających język obcy.

Koncentrując się na działalności zawodowej tłumacza, koncepcja kształcenia uwzględnia postęp w tym obszarze działalności zawodowej, deklarując, że „[p]rzyjęty na kierunku Filologia profil kształcenia pozwala na praktyczne zapoznanie się z metodami oraz technologiami wykorzystywanymi przez tłumacza”, co jednak — jak będzie mowa w opisie dalszych podkryteriów — nie znajduje odzwierciedlenia w efektach uczenia się i treściach kształcenia.

Koncepcja i cele kształcenia były przedmiotem analizy Konwentu WSiLz i poparte wynikami badań ofert pracy analizowanymi przez Biuro Karier Uczelni oraz ogólnodostępnych analiz rynku pracy, które wzięto pod uwagę np. podejmując decyzję o stworzeniu nowej specjalizacji *Język w mediach*. Również oferta specjalizacji zapewniającej opanowanie podstaw języka chińskiego znajduje uzasadnienie w potrzebach interesariuszy zewnętrznych. Świadczy o próbach skorelowania kształcenia na kierunku z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. Jednocześnie zastosowana w raporcie samooceny argumentacja jest dosyć ogólnikowa i nie w pełni przekonuje o efektywności tej współpracy

i zorientowania na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Chociaż bowiem koncepcja kształcenia mówi o zapotrzebowaniu na pracowników z dobrą znajomością języka angielskiego w regionie, to z faktu, że np. firmy informatyczne i aeronautyczne lub wojsko „poszukują pracowników osób z biegłą znajomością języków obcych i umiejętnościami miękkimi” nie wynika, że potrzeby pracodawców dotyczą właśnie absolwentów kierunku filologia w obecnej formie i z obecnym przyporządkowaniem do dyscypliny językoznawstwo. Argumentacja ta wskazuje również, że wiedzę i umiejętności powiązane z dyscypliną naukową językoznawstwo koncepcja utożsamia w dużej mierze z kompetencjami uniwersalnymi, bazującymi na operacyjnej wiedzy dotyczącej systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim, a także znajomości kulturowych norm komunikacji w kontekście biznesowym.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku uwzględniają nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, które wpisują się w założenia powiązane z przygotowaniem studentów do cyfrowej transformacji rynku pracy.

Ogólne efekty uczenia się, tzw. kierunkowe nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia, ponieważ w przeważającej mierze nie zawierają odniesień do konkretnego języka specjalności ani obszaru kulturowego, z którym język jest powiązany, nie odnoszą się do kompetencji posługiwania się nowoczesnymi technologiami, o których mówi koncepcja kształcenia, a także – w starszych wersjach - wykraczają poza dyscyplinę, do której przyporządkowany jest kierunek.

W przeciwieństwie do koncepcji i celów kształcenia, które kładą nacisk na biegłe posługiwanie się językiem angielskim, treści efektów kierunkowych rzadko i ogólnikowo wspominają o konkretnym języku czy obszarze kulturowym charakterystycznym dla specjalności: na 36 efektów kierunkowych, K_U02 dotyczy drugiego języka obcego, K_U12 mówi o języku obcym, a tylko efekty K_U04 i K_U05 wspominają język angielski (odpowiednio: student „ma umiejętności językowe w zakresie wybranego drugiego języka obcego”, „potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) i nowoczesnych technologii”, „posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych w języku angielskim” oraz „posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku angielskim”, podkreślenia moje). Wzmianka o języku specjalności nie pojawia się ani razu w treści efektów uczenia się w zakresie wiedzy. Brak też efektów uczenia się powiązanych bezpośrednio z nowoczesnymi technologiami specyficznymi dla zawodu tłumacza, o których mówi koncepcja; efekt uczenia się K_W06 mówi o „orientacji w zakresie rozwoju technologicznego związanego ze [...] specjalnością, zwłaszcza w zakresie językoznawstwa”, K_U11 mówi bardzo ogólnie o podstawowych umiejętnościach obsługi komputera, a K_U12 — o korzystaniu z nowoczesnych technologii przy rozwijaniu wiedzy i umiejętności.

W efektach uczenia sprzed roku akademickiego 2023/2024, a zatem obowiązujących dla toczących się obecnie cykli kształcenia, pojawiają się sformułowania odnoszące się do dyscyplin innych niż te, dla których na poszczególnych etapach przyporządkowany był kierunek. Stuprocentowe przyporządkowanie do dyscypliny językoznawstwo (po odrzuceniu dyscypliny nauki o kulturze i religii) ma miejsce od 2021 roku, a dyscyplinę literaturoznawstwo usunięto z przyporządkowania w roku 2019; tymczasem jeszcze w kierunkowych efektach uczenia się dla studiów rozpoczynających się w roku akademickim 2022/2023 pojawiają się równorzędnie nawiązania do dyscyplin językoznawstwo, kulturoznawstwo i literaturoznawstwo (efekty K_W01, K_W05, K_U07, K_K01. Niezgodności te w najnowszej wersji efektów kierunkowych zostały usunięte.

Efekty uczenia się dla zajęć wykazują podobne problemy, co efekty kierunkowe: są często niespójne z zapisami wyższego rzędu (w tym przypadku: z efektami kierunkowymi), nie zawierają odniesień do języka specjalności i do konkretnych sfer działalności zawodowej.

Niespójność z efektami kierunkowymi widać na przykład w przypadku efektu P_U01 dla zajęć *english for written discourse*, który dotyczy pisania krótkich tekstów na znane studentowi tematy, a jednocześnie ma uszczegóławiać efekt kierunkowy K_U15 (student „potrafi w podstawowym zakresie stosować przepisy prawa odnoszącego się do instytucji związanych z wybraną sferą działalności językowej, kulturalnej, medialnej, promocyjno-reklamowej, w szczególności prawa autorskiego i związanego z zarządzaniem własnością intelektualną”). Podobnie w przypadku proseminarium efekt dla zajęć P_W02 (student potrafi „zidentyfikować etapy pisania pracy dyplomowej”) ma uszczegóławiać efekt kierunkowy K_W05, wg którego student „posiada wiedzę umożliwiającą docieranie do niezbędnych informacji, ich analizowanie i interpretowanie we właściwy sposób w wybranej sferze działalności (językoznawstwie z elementami wiedzy o kulturze i literaturze, środowisku biznesowym, medialnym lub pracy tłumacza)”.

Brak odniesień do języka specjalności widać na przykładzie efektów P_U01, P_U02, P_U03 i P_U04 dla zajęć *osobisty model biznesowy*, które mają uszczegóławiać efekt kierunkowy K_U12, przewidujący korzystanie przez studenta ze źródeł w języku rodzimym i obcym, ale o języku obcym nie wspominają. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku zajęć *język tekstów ekonomicznych i handlowych*, gdzie ten sam efekt kierunkowy uszczegóławiamy jest przez efekty P_U01, P_U02, znowu nie wspominające o wykorzystaniu języka obcego. Konkretnie wzmianki o języku angielskim pojawiają się w brzmieniu efektów dla zajęć z bloku *PNJA, historia języka angielskiego, język jako narzędzie w biznesie, język tekstów ekonomicznych i handlowych, oraz gramatyka kontrastywna*.

Brak odniesień do sfery działalności zawodowej przewidzianej przez efekt kierunkowy ilustruje przypadek efektu P_U01 dla zajęć *wiedza o krajach angielskiego obszaru językowego*: odpowiadający mu efekt kierunkowy K_U16, przewiduje, że student „potrafi prawidłowo interpretować zjawiska społeczne (językowe, kulturowe, prawne) specyficzne dla wybranej sfery działalności”, tymczasem efekt dla zajęć wymaga tylko, aby było on w stanie napisać tekst omawiający istotne aspekty kulturowe / polityczne / historyczne / biznesowe / edukacyjne Ameryki bądź Wielkiej Brytanii. Przypadek ten ilustruje, jak niedookreślenie obszarów działalności zawodowej w koncepcji kształcenia przekłada się na ogólnikowe brzmienie efektu kierunkowego („sfery działalności”), a w efekcie dla zajęć — na mylne utożsamienie tych „sfer” z dowolnym aspektem działalności nie przyszłego absolwenta, ale społeczeństw omawianych krajów. Podobny problem znikających odniesień do działalności zawodowej widać na przykładzie efektów szczegółowych dla zajęć *język jako narzędzie w biznesie*, które powinny realizować efekt K_U09 (student „samodzielnie planuje i realizuje typowe zadania związane z wybraną sferą działalności językowej, kulturalnej, medialnej, promocyjno-reklamowej”). Tymczasem efekt ten zostaje uszczegółowiony jako U02, przewidujący, że student umie „krytycznie oceniać poszczególne aspekty działalności podmiotów biznesowych, na przykład w zakresie jakości usług, efektywności danych aktywności i ich znaczenia z punktu widzenia szerszego kontekstu ekonomicznego, społecznego czy politycznego”, a więc w wersji uszczegółowionej nie przewiduje on już samodzielnego planowania i realizowania typowych działań zawodowych ani nie zawiera odniesień do obszarów działalności powiązanych z kierunkiem studiów (mowa ogólnie o „podmiotach biznesowych”). Ponieważ dla specjalizacji *Komunikacja międzykulturowa w biznesie* efekt ten realizowany jest wyłącznie w ramach tych właśnie zajęć, nieprawidłowe uszczegółowienie efektu kierunkowego sprawia, że nie jest zapewniona jego realizacja.

Kierunkowe efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z właściwym poziomem PRK, ponieważ efekty kierunkowe w zakresie wiedzy skupiają się na określeniu wiedzy faktograficznej (student „zna” lub „ma podstawową wiedzę o...”), natomiast pomijają metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między faktami. Wśród efektów kierunkowych dotyczących umiejętności znalazł się natomiast efekt K_U06, według którego student „wykazuje zrozumienie wzajemnych relacji zachodzących pomiędzy rodzajem stosowanej w danym projekcie/zadaniu ekspresji a niesionym komunikatem dla odbiorcy, w szczególności w zakresie językowego wymiaru komunikacji społecznej”, a zatem jest to typowy efekt z zakresu wiedzy.

W efektach kierunkowych nie określono głębi wiedzy albo określono ją błędnie, ponieważ konsekwentnie mowa w nich o wiedzy i umiejętnościach podstawowych, nie zaawansowanych (np. „ma podstawową wiedzę o użytkownikach języka, odbiorcach kultury, mediów, edukacji, działań promocyjno-reklamowych”, „ma podstawową wiedzę o budowie i funkcjach systemu języka oraz kultury i mediów/środowiska biznesowego”).

Efekty kierunkowe zawierają błędne odniesienia do charakterystyk PRK. Efekt kierunkowy K_W10 („ma wiedzę o człowieku jako podmiocie konstytuującym struktury otaczającej go rzeczywistości i wiążących go z nimi relacjach”) błędnie odniesiono do charakterystyki P6S_WG, ponieważ efekt ten wskazuje raczej na dziedzinę nauk społecznych bądź wiedzę o kulturze i religii, do których kierunek nie został przyporządkowany, wiedza o człowieku nie stanowi więc jego teoretycznych podstaw, a zatem studenci nie mają na nim osiągnąć wiedzy odpowiadającej tej charakterystyce.

Efekt kierunkowy K_U05 został nieprawidłowo odniesiony do wykorzystania posiadanej wiedzy (P6S_UW), ponieważ brzmienie efektu (student „posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych w języku angielskim z wykorzystaniem różnych źródeł”) błędnie identyfikuje jako wiedzę w dyscyplinie naukowej językoznawstwo kompetencje czysto językowe, które raczej należy traktować jako umiejętność komunikacji.

Często jeden efekt kierunkowy odnosi się do kilku charakterystyk PRK, np. głębię i kontekst (jak efekt K_W10 i K_W11) lub wykorzystanie i komunikowanie wiedzy. Stwarza to sytuację, w której wiedza miałaby stanowić kontekst sama dla siebie. Podobnie jeden szczegółowy efekt dla zajęć odnosi się niejednokrotnie do kilku efektów ogólnych. Na przykład efekt szczegółowy P_U01 dla zajęć Tłumaczenie tekstów specjalistycznych odpowiada nawet ośmiu efektom kierunkowym: K_U06, K_U09, K_U10, K_U12, K_U13, K_U14, K_U17 i K_U19. Prowadzi do dalszego uogólnienia zamiast uszczegółowienia efektów.

Kierunkowe efekty uczenia się nie są w pełni specyficzne, ponieważ odnoszą się do kompetencji ogólnohumanistycznych albo/ oraz ogólnych kompetencji związanych z przedsiębiorczością. W niektórych przypadkach mogłyby dotyczyć niemal dowolnego kierunku studiów. Dotyczy to na przykład efektów kierunkowych K_U08 („posiada umiejętności diagnozowania zjawisk, wyciągania wniosków oraz pozyskiwania wiedzy, jak wnioski te wdrażać w przyszłości w praktyce”), K_U11 („ma umiejętności z zakresu bezpiecznej obsługi komputera, programów użytkowych i systemu operacyjnego oraz pracy w sieci Internet”), K_U12 („potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) i nowoczesnych technologii”), K_U13 („posiada podstawowe umiejętności organizacyjne pozwalające na planowanie i realizację zadań związanych z wybraną sferą działalności językowej, kulturalnej, medialnej, promocyjno-reklamowej”).

Przy tym sformułowaniom o przygotowaniu do szeroko pojętej działalności w sferze kultury, mediów, promocji i reklamy towarzyszą równie ogólnikowe sformułowania w brzmieniu efektów dla konkretnych zajęć; na tym poziomie również mamy do czynienia z „wybranymi sferami działalności”, sformułowaniami bardzo ogólnymi lub przerzucającymi doprecyzowanie efektu na studenta. Dobrym przykładem jest tu brzmienie efektów dla zajęć *język jako narzędzie w biznesie* (podkreślenia moje): student ma „rozdzielić podstawowe normy, procedury oraz dobre praktyki obowiązujące we wszelkich typach działalności biznesowej” (P_W01), „stosować różne formy komunikowania się (ustnego i pisemnego) przy użyciu wybranych kanałów oraz technik komunikacyjnych” (P_U01), „krytycznie oceniać poszczególne aspekty działalności podmiotów biznesowych, na przykład w zakresie jakości usług, efektywności danych aktywności i ich znaczenia z punktu widzenia szerszego kontekstu ekonomicznego, społecznego czy politycznego (P_U02), „samodzielnie identyfikować i rozstrzygać typowe dylematy w zakresie wybranej sfery działalności biznesowej” (P_K01).

Innym zjawiskiem sprzyjającym niespecyficzności efektów dla zajęć jest nawiązywanie w nich do treści kształcenia dla danych zajęć. Tak jest na przykład w efekcie P_W01 dla zajęć *PNJA grammar for effective communication*, który przewiduje, że student „zna wybrane, złożone pojęcia i zasady z zakresu podanych treści”.

Kierunkowe efekty uczenia się uwzględniają umiejętność komunikowania się w języku obcym i kompetencje społeczne niezbędne w działalności zawodowej tłumacza, ale w zakresie umiejętności praktycznych nie nawiązują do umiejętności wykorzystania nowoczesnych technologii, która jest istotnym elementem praktyki w obszarze działalności zawodowej tłumacza oraz zawodowego rynku pracy. Efekty dla zajęć na specjalizacji *Język w mediach* i *Komunikacja międzykulturowa w biznesie* są sformułowane na tyle ogólnie, żeby wpisać się w niedookreślony koncepcją kształcenia wachlarz zawodów i sfer działalności, do których przygotowują te specjalizacje, nie można więc uznać, że są efektywnym opisem umiejętności praktycznych niezbędnych w konkretnym obszarze działalności zawodowej.

Efekty uczenia się nie zawsze są sformułowane w sposób zrozumiały i jednoznaczny, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji, ponieważ, jak to zilustrowano powyżej, efekty zawierają sformułowania ogólnikowe lub nabierające znaczenia dopiero po odniesieniu ich do konkretnych treści zajęć. Na przykład w ramach zajęć *język tekstów ekonomicznych i handlowych* student, aby osiągnąć efekt P_U02 ma „napisać odpowiedni dokument biznesowy zachowując odpowiedni styl”; weryfikacja osiągnięcia tak sformułowanego efektu nie może zostać zapewniona. Ponadto, jak to również wspomniano wyżej, efekty kierunkowe często łączą różne charakterystyki PRK, np. głębię i kontekst lub wykorzystanie i komunikowanie wiedzy, a efekty dla zajęć podobnie łączą niekiedy kilka efektów kierunkowych, co nie pozwala na stworzenie efektywnego systemu ich weryfikacji.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1⁶ (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się zasadniczo w dyscyplinie językoznawstwo, do której kierunek jest przyporządkowany, ale nie w pełni precyzują obszary działalności zawodowej/gospodarczej właściwe dla kierunku i co za tym idzie nie są w pełni zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Oprócz zawodu tłumacza, który pojawia się w koncepcji kształcenia, nie jest jasne, do jakich obszarów działalności zawodowej przygotowują dwie z czterech specjalizacji.

Efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną, do której jest przyporządkowany kierunek, ponieważ w przypadku zawodu specjalizacji tłumaczeniowych nie zawierają odniesień do nowoczesnych technologii, o których mówi koncepcja. W przypadku wszystkich specjalizacji sformułowane są również w sposób na tyle mało specyficzny, że nie pozwalają na stworzenie efektywnego systemu weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiąganych przez studentów. Efekty ogólne tzw. kierunkowe nie w pełni odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu, ponieważ nie określają prawidłowo głębi wiedzy, zawierają odniesienia do niewłaściwych lub wielokrotnych, niespójnych ze sobą charakterystyk PRK. Efekty szczegółowe dla zajęć powielają usterki efektów kierunkowych: są w wielu przypadkach ogólne lub nieprecyzyjne, nie odpowiadają w pełni brzmieniu efektów kierunkowych, i nie zawierają odniesień do obszarów działalności zawodowej.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. niedookreślenia obszarów działalności zawodowej/gospodarczej na etapie formułowania koncepcji kształcenia na kierunku,
2. niedostatecznej specyficzności efektów ogólnych i szczegółowych (braki odniesień do języka specjalności i konkretnych obszarów działalności gospodarczej/zawodowej),
3. niezgodności efektów uczenia się z charakterystykami PRK (ograniczenie charakterystyk wiedzy do wiedzy faktograficznej, nieuwzględniona prawidłowo głębia wiedzy, łączenie wielu charakterystyk w ramach jednego efektu, odniesienia do nieprawidłowych charakterystyk PRK),
4. niespójności efektów szczegółowych (dla zajęć) z ogólnymi (kierunkowymi) i ich niedostatecznej specyficzności.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

⁶W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

Zalecenia

Zaleca się:

1. Określenie obszarów działalności zawodowej / gospodarczej i uwzględnienie ich w treściach efektów uczenia się,
2. Zapewnienie specyficzności ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się, z uwzględnieniem odniesień do języka specjalności i konkretnych obszarów działalności gospodarczej/zawodowej,
3. Zapewnienie spójności efektów uczenia się z charakterystykami PRK,
4. Zapewnienie spójności szczegółowych i ogólnych efektów uczenia się i ich specyficzności.
5. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe zawarte w sylabusach zajęć nie zawsze są w pełni zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się, ponieważ – jak już wyżej wskazano – efekty te bywają nieprawidłowo uszczegółowione dla konkretnych zajęć. Problem niepełnego pokrywania efektów kierunkowych przez treści kształcenia widać na przykład w przypadku zajęć *PNJA – english in written discourse*, które jako jedyne realizują efekt K_U15, wg którego student „potrafi w podstawowym zakresie stosować przepisy prawa odnoszącego się do instytucji związanych z wybraną sferą działalności językowej, kulturalnej, medialnej, promocyjno-reklamowej, w szczególności prawa autorskiego i związanego z zarządzaniem własnością intelektualną”. Ponieważ zajęcia te odbywają przed podziałem na specjalizacje, można się spodziewać treści związanych ze wszelkimi potencjalnymi obszarami działalności zawodowej, które na tym etapie mogą wybrać studenci, jednak efekt ten został uszczegółowiony jako efekt P_U01 o brzmieniu (zależnie od semestru) „Can write straightforward connected texts on a range of familiar subjects within his field of interest, by linking a series of shorter discrete elements into a linear sequence”, „Can write straightforward connected texts on a range of familiar subjects within his field of interest”, „Is able to write in a general, limited way with non routine information”, „Is able to write straight forward texts in a limited way with non routine information”. Żaden z tych efektów szczegółowych (łączyjących dwa efekty kierunkowe) nie zawiera odniesień do stosowania przepisów prawa i w związku z brzmieniem tych efektów szczegółowych, wśród treści dla żadnego z semestrów nie pojawiają się żadne wzmianki na temat uwarunkowań prawnych jakiegokolwiek działania. Ponieważ zajęcia te są jedynymi realizującymi ten kierunkowy efekt uczenia się, treści programowe nie zapewniają tym samym uzyskania wszystkich efektów uczenia się.

Treści programowe ponadto nie zawsze uwzględniają wiedzę i jej zastosowania w zakresie dyscypliny językoznawstwo, do której przyporządkowany został kierunek. Na przykład w przypadku zajęć *Konteksty kulturowe: kultura i literatura amerykańska* efekty uczenia się przewidują, że student pozna „terminologię językoznawczą, kulturową i historycznoliteracką dotyczącą przedmiotu”, zdobędzie „podstawową wiedzę o odbiorcach kultury i literatury amerykańskiej” oraz nauczy się „interpretować

zjawiska w kulturze i literaturze amerykańskiej specyficzne dla danego okresu”, jednak spis treści kształcenia skupia się na wyliczeniu tytułów tekstów literackich, które będą omawiane, a nie na kształtowanej wiedzy czy umiejętnościach. Ujęte w ten sposób treści nie w pełni odpowiadają brzmieniu szczegółowego efektu uczenia się, a także nie wskazują na jakąkolwiek terminologię językoznawczą czy jej zastosowanie w analizie tekstów, tak że w świetle treści kształcenia trudno uzasadnić powiązanie zajęć z dyscypliną językoznawstwo.

Treści programowe są specyficzne dla zajęć tworzących program studiów, ale często określone na tyle ogólnikowo, że nie zapewniają zapoznania studentów z normami i zasadami, a także aktualnym stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowym rynkiem pracy. Na przykład w ramach zajęć *PNJA – translation* studenci mają „zapoznać się” za specyfiką tekstów audiowizualnych, co odzwierciedlone jest w treściach pod postacią tematu „Tłumaczenie audiowizualne”, ale bez wskazania, jakiego typu przekład jest omawiany (napisowy, lektorski, dubbingowy, audiodeskrypcja...). Wśród bibliografii dla zajęć znajduje się pozycja poświęcona przekładowi napisowemu, ale z treści dla zajęć nie wynika, aby studenci wykonywali czy choćby analizowali taki konkretny przekład, zapoznawali się z oprogramowaniem do tworzenia napisów, cyklem pracy i podziałem ról w tłumaczeniu napisowym, czy konkretnymi wytycznymi dystrybutorów treści audiowizualnych, którzy mogliby być zleceniodawcami takiego przekładu. Innym przykładem ogólności zapisów o treściach kształcenia są zajęcia *tłumaczenie tekstów specjalistycznych*, gdzie jedną z czterech wymienionych treści stanowi „tłumaczenie pisemne wybranych typów tekstów specjalistycznych z języka angielskiego na język angielski”.

Ze względu na wymienione wyżej usterki, treści programowe nie zapewniają uzyskania przez studenta wszystkich efektów uczenia się ze względu na niepełne uwzględnianie brzmienia efektów szczegółowych lub powiązanie z nieprawidłowo uszczegółowionymi efektami dla zajęć. Problem ten widać w omówionym wyżej przypadku zajęć *PNJA – english in written discourse*, ale też np. w przypadku zajęć *tłumaczenie tekstów specjalistycznych*, gdzie nieprawidłowo uszczegółowiono efekt K_U19, dotyczący posługiwania się „zasadami i normami etycznymi w podejmowanej działalności związanej z wybraną sferą działalności językowej, kulturalnej, medialnej, promocyjno-reklamowej”. Ponieważ zostaje on (wraz z innymi efektami kierunkowymi) uszczegółowiony do efektu każącemu studentowi tylko „Wykonać tłumaczenie krótkiego tekstu specjalistycznego z wybranej dziedziny” i za tym sformułowaniem podążają treści kształcenia dla zajęć, nie zapewniają one osiągnięcia efektu K_U19 przez studentów ze specjalizacji tłumaczeniowych, dla których są to jedyne zajęcia, gdzie ten efekt miałby być realizowany.

Trzyletnie studia licencjackie na kierunku filologia prowadzone są zarówno w formie stacjonarnej jak i niestacjonarnej. Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Plan studiów uwzględnia możliwość uczestnictwa studentów w zajęciach nieobowiązkowych poszerzających wiedzę (blok „Chcę więcej”) oferowane w semestrze 3 i 4.

W planie studiów pojawiają się też zajęcia *wyzwania cywilizacyjne*, które mają przypisane efekty uczenia się, ale nie są ujęte w macierzy efektów ani nie mają przypisanych punktów ECTS, choć ich zaliczenie wiąże się z pewnym nakładem pracy studenta. Są to w istocie obowiązkowe zajęcia

dodatkowe, które należy usunąć z planu studiów albo wpisać na zwykłych zasadach jako zajęcia realizujące efekty z zakresu nauk społecznych.

Dla niektórych zajęć pojawiają się niekonsekwencje w oszacowaniu nakładu pracy niezbędnego do osiągnięcia efektów uczenia się. Na przykład dla zajęć *osobisty model biznesowy* 1 punkt ECTS odpowiada według sylabusu 30 godz. pracy (indywidualnej oraz w bezpośrednim kontakcie z prowadzącym), a np. w ramach zajęć *seminarium dyplomowe* 1 punkt ECTS odpowiada 12,5 godz. pracy.

Łączna liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów została określona w wymiarze pomiędzy (209-225 ECTS, w zależności od specjalizacji i z uwzględnieniem kursu języka polskiego dla obcokrajowców) i tym samym spełniony jest wymóg uzyskiwania przez studentów studiów stacjonarnych co najmniej połowy punktów ECTS objętych programem studiów w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów, określony w art. 63 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1688, z późn. zm.).

Sekwencja zajęć lub grup zajęć nie w pełni zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się ze względu na niekonsekwentne oszacowanie poziomu znajomości języka angielskiego widoczne w treściach zajęć bloku PNJA i innych zajęć na kierunku oraz znajomości języka polskiego wśród studentów zagranicznych dla których jest to język obcy.

W ramach bloku PNJA studenci w pierwszym semestrze studiów korzystają z materiałów poziomowanych jako Intermediate / Upper Intermediate, czyli – jak np. w przypadku podręcznika „Destination B2” stosowanego na zajęciach *grammar for effective communication*) – wskazujących na konieczność konsolidacji i wyrównania poziomu nowoprzyjętych studentów do poziomu B2. Zajęcia *competence review* przewidują na tym etapie efekt P_U02, wg którego student „rozumie [...] proste, jasne i spójne wypowiedzi na znane sobie lub interesujące go tematy”. Efekt uczenia się przewidujący, że student jest w stanie zrozumieć główne treści złożonych tekstów w języku angielskim (P_U02: „can understand main ideas of complex texts”) pojawia się dopiero w semestrze 5 na zajęciach *english in written discourse*. Jednocześnie już w pierwszym semestrze studiów na zajęciach *analiza i interpretacja tekstu literackiego* student ma korzystać z takich źródeł jak wymagające anglojęzyczne podręczniki do teorii literatury („The Blackwell Guide to Literary Theory” G. Castle’a i „Literary Theory. An Introduction” T. Eagletona) oraz analizować oryginalne utwory literatury anglojęzycznej (np. poezję Eliota).

Studenci będący nierodzimi użytkownikami języka polskiego mają obowiązek wykazania się znajomością języka polskiego najpóźniej w 3 semestrze studiów poprzez podejście do egzaminu (do wyboru: wewnętrzny egzamin uczelniany po kursie języka polskiego dla obcokrajowców wg. wymagań określonych dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego lub międzynarodowy egzamin TELC na poziomie B1/B2). Ponieważ dopiero od semestru 4 w planie studiów pojawiają się zajęcia specjalizacyjne, umożliwia to obcokrajowcom wybór specjalizacji tłumaczeniowych z takimi zajęciami jak *przekład tekstów specjalistycznych* czy *przekład ustny*. Jednak już na wcześniejszych etapach niektóre zajęcia zakładają jako wymaganie wstępne znajomość języka polskiego na określonym poziomie (np. PNJA – *translation* już w 3 semestrze zakładają tu poziom B2), więc obcokrajowcy mogą nie spełniać tego kryterium wstępnego. Również w 3 semestrze pewnej znajomości polskiego wymagają zgodnie z treściami kształcenia zajęcia *gramatyka kontrastywna angielsko-polska*. W języku polskim prowadzone są też od początku studiów takie zajęcia jak

technologia informacyjna czy *osobisty model biznesowy*. Ponadto wiele sylabusów zajęć sprzed 3 semestru (np. *analiza i interpretacja tekstu literackiego, kultury i cywilizacje*) wymienia głównie lub nawet wyłącznie literaturę w języku polskim, z której obcokrajowcy na tym etapie mogą nie być w stanie korzystać.

Rekomenduje się uspoźnienie sekwencji zajęć i realizowanych przez nie treści z zakładanymi dla danych semestrów poziomów kompetencji językowych studentów, w tym studentów zagranicznych w przypadku zajęć prowadzonych w języku polskim bądź wymagających odnoszenia się do języka polskiego (jak gramatyka opisowa czy zajęcia tłumaczeniowe, nawet jeżeli prowadzący posługują się na nich głównie językiem angielskim).

Formy zajęć dobrano prawidłowo. Zajęcia realizowane na kierunku w znacznej większości należą do grupy ćwiczeń i laboratoriów. Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Jednak znaczna liczebność grup ćwiczeniowych i laboratoryjnych (wg raportu samooceny nawet do odpowiednio 40 i 22 osób) może sprawiać, że formy zajęć z założenia aktywizujące studentów zamieniają się de facto w wykład. Hospitacje potwierdziły takie zjawisko w przypadku niektórych zajęć.

Program studiów umożliwia wybór zajęć w wymiarze przekraczającym 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów. Jednak wybór ten ma w dużej mierze charakter jednorazowy i nie daje studentom możliwości elastycznego kształtowania ścieżki kształcenia. Na etapie rekrutacji student deklaruje ewentualny wybór specjalizacji z językiem chińskim, który eliminuje już w zasadzie wszystkie dalsze wybory. Studenci, którzy nie wybierają tej specjalizacji, mają możliwość wyboru specjalizacji w trakcie 3 semestru i uczęszczania na zajęcia specjalizacyjne (łącznie 180 ECTS) od 4 semestru, ale wybór ten ma charakter blokowy i grupowy, a nie elastyczny i indywidualny (tzn. uruchamiana jest specjalizacja, za którą optuje większość studentów). Ponieważ podobnie wygląda sytuacja z wyborem drugiego języka (tylko chiński lub niemiecki), w rzeczywistości możliwość kształtowania ścieżki kształcenia przez indywidualnego studenta jest bardzo ograniczona.

Program studiów obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, jednak nie wszystkie z nich zostały prawidłowo zidentyfikowane i po ich odjęciu program nie uwzględnia takich zajęć w wymaganym wymiarze punktów ECTS. Według programu studiów zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne odpowiedzialne są za 161 punktów ECTS (specjalizacje: *Tłumaczeniowa, Komunikacja międzykulturowa w biznesie, Język w mediach*) lub 170 punktów ECTS (specjalizacja *Tłumaczeniowa z językiem chińskim*). Formy tych zajęć (ćwiczenia, laboratoria, projekty) umożliwiają kształcenie umiejętności praktycznych, jednak w poczet tych zaliczono zajęcia, gdzie takie kształcenie faktycznie nie ma miejsca. Są to przede wszystkim zajęcia z bloków praktycznej nauki języka (PNJA i PNJO). Praktyczne nauczanie języka obcego nie oznacza, że na tych zajęciach wykonywane są przez studentów w adekwatnych warunkach czynności powiązane z przyszłą ścieżką zawodową. Podczas takich zajęć kształtowane są bowiem przede wszystkim ogólne umiejętności językowe, np.: pisanie, czytanie, interakcja czy mediacja i powiązane z nimi kompetencje, np. zdolność do dokonywania samooceny, wykorzystania technik samodzielnej pracy nad językiem, korzystania ze źródeł informacji, w tym również przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych. Kompetencje te wynikają wprost z Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego, stanowiącego ogólną ramę dla kształcenia językowego, która nie jest powiązana z praktycznym profilem studiów i kierunkiem studiów. Analiza tekstu czy też poprawne posługiwanie się strukturami języka obcego nie są praktycznymi umiejętnościami zawodowymi, lecz kompetencjami ogólnymi, na których dopiero mogą być budowane umiejętności

specjalistyczne, w tym powiązane z danym zawodem. Nieprawidłowo utożsamiono również z zajęciami kształtującymi umiejętności praktyczne inne zajęcia w formie ćwiczeń czy zwłaszcza wykładów w ramach specjalizacji nauczycielskiej, w ramach których studenci nie wykonują w realistycznych warunkach czynności powiązanych z działalnością zawodową, do której przygotowuje kierunek.

Nawet gdyby — biorąc pod uwagę nie w pełni jasny katalog zawodów, do których przygotowuje kierunek — założyć, że czynności wykonywane w ramach niektórych zajęć z tego bloku istotnie pokrywają się z czynnościami zawodowymi (tak może być w przypadku *PNJA – presentations & debates*, *PNJA – language of the media*, *PNJA – translation*), to nie dotyczy to większości wskazanych w programie zajęć, takich jak *PNJO – kurs zintegrowany*, *PNJA – phonetics*, *PNJA – english for academic purposes* czy *PNJA – proficiency training*. Również hospitacje zajęć z bloku PNJA nie potwierdzają, aby charakter wykonywanych w ich ramach czynności można było określić jako praktyczne umiejętności zawodowe.

Innymi zajęciami nieprawidłowo uznanymi za kształtujące praktyczne umiejętności zawodowe są *seminarium dyplomowe*, *gramatyka kontrastywna angielsko-polska*, *analiza i interpretacja tekstu literackiego* oraz przedmiot do wyboru 1 i 2 (czyli: *wiedza o krajach angielskiego obszaru językowego albo historia angielskiego obszaru językowego oraz styles of english - vocabulary albo styles of english - grammar in use*). Również zajęcia, które realizują efekty kierunkowe, które pozwalałyby im kształtować takie umiejętności, w świetle treści programowych tego nie robią. Tak jest w przypadku zajęć *technologia informacyjna*, które odbywają się zanim jeszcze studenci filologii bez języka chińskiego wybiorą specjalizację, i które kształtują tylko ogólne umiejętności obsługi komputera, takie jak korzystanie z pakietu biurowego Office oraz przeglądarki internetowej.

Program obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języka specjalności (angielskiego, 708 godzin zajęć) i drugiego języka obcego: chińskiego dla specjalizacji *Tłumaczeniowej z językiem chińskim* (362 godziny, 35 pkt ECTS) lub drugiego języka obcego, obecnie niemieckiego dla pozostałych specjalizacji (250 godzin na studiach stacjonarnych i 154 na studiach niestacjonarnych, 26 pkt ECTS). W przypadku języka angielskiego, przy zakładanym poziomie startowym B1, liczba godzin jest wystarczająca, aby dotrzeć do zakładanego poziomu C1. W przypadku języka chińskiego liczba punktów ECTS i odpowiadający jej według sylabusów ogólny nakład pracy studenta wynosi 476 godzin, a w przypadku niemieckiego zakładana liczba punktów ECTS odpowiada według sylabusów pracy studenta w wymiarze 384 godzin. W obu przypadkach powinna ona być wystarczająca na osiągnięcie przez studentów zakładanego poziomu B1 drugiego języka.

Uczelnia zadeklarowała oferowanie zajęć w dziedzinie nauk społecznych w wymiarze minimum 5 ECTS. Realizacja wymogu jest zapewniana poprzez zajęcia *polska i świat* oraz *ochrona własności intelektualnej* (po 1 pkt ECTS), a pozostałe punkty ECTS mają być zapewnione w ramach zajęć bloku *PNJA: Pnja – presentations & debates i Pnja – language of the media* (odpowiednio 1 z 3 pkt ECTS i 2 z 5 pkt ECTS przypisanych do tych zajęć). Jest to rozwiązanie nieprawidłowe, ponieważ w rozporządzeniu MNiSW mowa o punktach uzyskanych „w ramach zajęć” z dziedziny nauk społecznych, a nie o dzieleniu puli punktów ECTS dla zajęć kierunkowych, a zatem powinny to być odrębne zajęcia z treściami, efektami uczenia się i kadrą właściwymi dla nauk społecznych. Ponadto analiza treści przedłożonych sylabusów i obsady zajęć nie pozwala w pełni potwierdzić deklaracji, że z bloku PNJA te realizują efekty z dziedziny nauk społecznych: treści zajęć orientują się wokół dyscyplin humanistycznych, a nauczyciele akademicy, którym powierzono te zajęcia, nie udokumentowali

dorobku naukowego pozwalającego stwierdzić na posiadanie kompetencji do prowadzenia zajęć z zakresu dziedziny nauk społecznych (patrz analiza stanu faktycznego w kryterium 4).

Program kształcenia na kierunku obejmuje zajęcia częściowo prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Jest to 14 godzin (na 148) zajęć *PNJA – english in written discourse* oraz 20 godzin (na 80) zajęć *PNJA – communication skills*. Godzinom prowadzonym z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość przypisano w sumie 2 pkt ECTS, co wskazuje na ich pomocniczy charakter i nie przekracza obowiązujących limitów.

Metody kształcenia zapisane w sylabusach są wystarczająco różnorodne, specyficzne i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się. Dominuje metoda ćwiczeniowa, stosunkowo często pojawia się też metoda projektowa. Wykłady są zazwyczaj prowadzone w formie częściowo interaktywnej, połączone z dyskusją czy ćwiczeniami problemowymi lub urozmaicone studium przypadku i wykorzystują sprzęt multimedialny. Studenci również pracują z wykorzystaniem technologii cyfrowych: wykonują prezentacje, pracują z tekstem i rozwiązują quizy online. Materiały w formie cyfrowej dostępne są na platformie internetowej. Jednocześnie dobór metod kształcenia jest dość tradycyjny (głównie ćwiczenia / wykłady w różnych proporcjach), a opisy metod kształcenia w kartach poszczególnych zajęć są dość zdawkowe i nie zawsze pokrywają się z zaobserwowanymi w trakcie hospitacji. Na przykład na zajęcia *PNJA – translation*, prowadzone w formie laboratorium, które według sylabusu mają stosować metodę ćwiczeniową z elementami dyskusji i studium przypadku, dominującą rolę odgrywała prowadząca, przez większość zajęć prezentując terminologię i przypadki potencjalnych problemów tłumaczeniowych, podczas gdy studenci własny przekład mieli wykonać dopiero w domu.

Repertuar metod dydaktycznych jest jednak stosunkowo wąski i nie uwzględnia najnowszych osiągnięć dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu przeważnie stosowane są tradycyjne środki i narzędzia dydaktyczne (prezentacje, praca z tekstem). W trakcie hospitacji zaobserwowano zarówno bardzo dobre zastosowanie narzędzi dydaktycznych (motywujące studentów quizy multimedialne, konsolidujące wiedzę), jak i w jednym przypadku niewłaściwy dobór środków i narzędzi dydaktycznych do potrzeb studentów (całkowite oparcie zajęć prowadzonych późnym wieczorem na monotonnej pracy z podręcznikiem), skutkujący ich niską aktywnością.

Metody dydaktyczne stosowane w ramach zajęć prowadzonych częściowo z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są właściwie dobrane do tej formy zajęć (test programowany z elementami studium przypadku pisany przez studentów online).

Planowane i stosowane metody kształcenia pozwalają na stymulowanie studentów do samodzielnego uczenia się oraz aktywności w procesie uczenia się.

Wykonywanie czynności praktycznych przez studentów (np. przekład ustny, przekład pisemny, pisanie tekstów biznesowych) możliwe jest podczas niektórych zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w szczególności podczas zajęć przypisanych do modułów specjalizacyjnych, ponieważ — jak to opisano wyżej — nie wszystkie zajęcia zaplanowane jako kształtujące umiejętności praktyczne mają taki charakter.

Metody stosowane w trakcie zajęć kształtujących umiejętności posługiwania się językiem obcym obejmują m.in. czytanie i analizę tekstu źródłowego, ćwiczenia słuchania, mówienia, pisania i czytania, ćwiczenia gramatyczne i leksykalne. Metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego na zakładanym poziomie ESOKJ.

Stosowane metody kształcenia umożliwiają dostosowywanie procesu uczenia się do potrzeb grupy bądź indywidualnych potrzeb studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością.

Metody i techniki kształcenia na odległość są wykorzystywane pomocniczo, z wykorzystaniem materiałów opracowanych elektronicznie, a kształcenie w ramach zajęć zidentyfikowanych jako kształtujące umiejętności praktyczne odbywa się niemal całkowicie na zajęciach dydaktycznych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Program studiów prawidłowo zakłada realizację praktyk zawodowych na każdej oferowanej specjalizacji. W sposób nieprawidłowy, jednakże, skonstruowano efekty, gdyż;

1. mają one charakter generyczny i brak odniesienia do praktycznych zadań np. tłumaczeń pisemnych, edycji tekstu itd. powoduje, że nie mogą one być uznane za adekwatne do realizowanego programu i zawartych w nim zajęć kształtujących umiejętności praktyczne - niewystarczająco wskazują, które zakresy wiedzy i umiejętności wynikających ze zrealizowania programu student podczas praktyki ma wykorzystywać np. „potrafi wykorzystać w praktyce nabytą wiedzę i umiejętności zawodowe w ramach wykonywania zleconych zadań, zwłaszcza w zakresie komunikacji mediowej (...)”, w konsekwencji, spektrum czynności studenta, rodzaje i zakres jego zadań nie są określone i mogą być krańcowo różne, z wykorzystaniem zaawansowanych, jak i podstawowych umiejętności czy wiedzy, jak również kompetencji o nieokreślonym pochodzeniu;
2. są w zbyt dużej mierze kształtowane przez zakład pracy i opiekuna, gdyż dotyczą wykonywania „zleconych działań” oraz „zleconych zadań” w miejscu praktyk; stąd, student, udając się na praktykę, nie wie, jakie działania będzie wykonywał, a praktykodawca powierzyć studentowi może zadanie według swojego uznania, nie wiedząc, jakie obowiązki zawodowe na praktyce zaplanowała Uczelnia;
3. niewspółmierność efektów, ich liczby oraz zakresu, do wymiaru praktyk; liczba i zakres efektów – jeden z kategorii umiejętności i jeden z kompetencji społecznych - są niewspółmierne do liczby godzin praktyk (480 godzin) oraz przewidzianych do uzyskania punktów ECTS (16 ECTS) w jednym semestrze (4 oraz 6);
4. założenie osiągania takich samych kompetencji społecznych na obu etapach realizacji praktyk skutkuje tym, że student dwukrotnie osiąga te same efekty, są dwukrotnie weryfikowane i oceniane.

W konsekwencji problemów wyżej opisanych, dotyczących efektów uczenia się, również treści programowe wynikające z efektów uczenia się oraz w sposób pośredni również z sylabusu (w sylabusie eksplicitnie treści nie określono) są wadliwe. Ich generyczny charakter nie lokuje ich jasno w obrębie konkretnego zawodu, zawodów, obszarów działalności zawodowej, branż.

Wymiar praktyk zakładany w programie nie jest zgodny z wymogami Ustawy, gdzie w przypadku profilu praktycznego praktyka powinna trwać co najmniej 6 miesięcy. Podany przez Uczelnię wymiar wyrażony jest w godzinach dydaktycznych oraz punktach ECTS: 960 godzin i 32 ECTS. Praktyka odbywa się w dwóch etapach w takiej samej liczbie godzin i punktów (po 480 godzin i 16 ECTS) w semestrach 4 oraz

6. **Rekomenduje się** określenie wymiaru praktyk zgodnie z wymogami Ustawy, a następnie przyporządkowanie im godzin oraz punktów ECTS. Umieszczenie praktyk w planie studiów jest właściwe – etap I praktyki zakłada realizację praktyki wdrożeniowej w semestrze 4 podczas przerwy wakacyjnej, II etap to praktyka zwana przez Uczelnię „kierunkową” odbywa się w semestrze 6. Dobór miejsc praktyk jest pochodną przewidzianych dla tych zajęć generycznych efektów. Stąd, praktyka może odbywać się w biurach tłumaczeń, biurach podróży, mediach internetowych oraz wszędzie tam, gdzie „działalność wymaga kontaktów wielojęzycznych lub międzynarodowych (rozmowy, tłumaczenia, korespondencja, inne)”. W rezultacie, praktycznie każda możliwa forma, zasięg i zakres działalności praktykodawcy zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk obejmują następujące narzędzia: arkusz praktyki zawodowej cz. 1. (ocenę miejsca praktyk), arkusz praktyki zawodowej cz. 2 (oświadczenie opiekuna), dziennik praktyk (wykaz tygodniowy czynności praktykanta), arkusz oceny (zawierający efekty uczenia się i ich ocenę), ankietę dla firmy (ocenę cech praktykanta), ankietę dla praktykanta (ocenę praktyki i zakładu pracy), porozumienie w sprawie praktyk z zakładem pracy. Przewidziano również te same narzędzia do umożliwianej przez regulamin praktyk praktyki w formie zatrudnienia/ stażu/ wolontariatu, w ramach prowadzonej przez studenta działalności gospodarczej, a także w przypadku praktyki zawodowej realizowanej za granicą czy też na miejscu – w Uczelni.

Narzędzia te są typowe dla praktyk zawodowych, jednakże ich szczegółowa konstrukcja i treści, a także sposób, w jaki są stosowane nie umożliwiają weryfikacji przyjętych dla praktyk efektów uczenia się. Dokumentacja praktyk nie potwierdza, że efekty zawarte w sylabusie są oceniane przez osobę zaliczającą praktyki w Uczelni, która, zgodnie z charakterystyką programu studiów dokonuje zaliczenia na podstawie dziennika praktyk oraz arkusza oceny, w którym „opiekun z zakładu pracy ocenia stopień zrealizowania przez studenta efektów uczenia się”. W pracach etapowych nie uwidoczniło żadnych prac wykonanych przez studenta np. próbek tłumaczeń, przygotowanych tekstów, które nosiłyby znamiona przeprowadzonej korekty opiekuna zakładowego. Brak więc informacji zwrotnej od zakładowego opiekuna praktyk – w dokumentacji brak komentarza/ oceny na temat jakości wykonanych zadań. Uniemożliwia to rzetelną ocenę przez opiekuna uczelnianego, który nie posiada wystarczających wytycznych do oceny stopnia osiągnięcia efektów (zaliczenie jest na ocenę) oraz ich weryfikację. Może opierać się on jedynie na bardzo lakonicznym opisie zakresu prac, ocenie końcowej wystawionej przez opiekuna oraz ogólnej opinii, bez znajomości warunków zawodowych, w jakich prace powstały, wytycznych/ instrukcji, jakie student otrzymał, kryteriów oceny stosowanych przez opiekuna itp.

Wobec powyższego, ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez uczelnianego opiekuna praktyk nie ma charakteru kompleksowego i nie odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się.

Liczba opiekunów praktyk z ramienia Uczelni jest wystarczająca. Opiekun zakładowy, to zazwyczaj jedna osoba wyznaczana przez przyjmujący zakład pracy, co również zaspakaja potrzebę procesu dydaktycznego. Zastrzeżenia budzą jednak kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje zakładowych opiekunów praktyk, które, w zależności od miejsca, gdzie praktyka się odbywa, są raz właściwe, raz niewłaściwe w odniesieniu do zaplanowanych dla praktyk efektów. Potwierdza to dokumentacja praktyk przedstawiona przez Uczelnię, w szczególności oświadczenie opiekuna zakładowego, gdzie poświadcza on jedynie rodzaj posiadanego wykształcenia (magisterskie,

licencjackie, średnie), staż pracy oraz podaje informacje dotyczące posiadanego doświadczenia w prowadzeniu praktyk lub inne. Informacje te nie są powiązane ze sformułowanymi dla praktyk efektami uczenia się.

W kontekście niewłaściwie, generycznie określonych efektów uczenia się, infrastruktura miejsc praktyk, niezależnie od typu zakładu pracy, jego profilu działalności, formy organizacyjnej i zasięgu działania umożliwia osiągnięcie tych efektów.

W Uczelni obowiązuje regulamin określający procedurę odbywania praktyk przez studentów wszystkich kierunków studiów. W dokumencie wskazano osoby, które odpowiadają za organizację i nadzór nad praktykami oraz określono ich zadania i zakres odpowiedzialności. Odniesiono się do kryteriów, które muszą spełniać placówki, gdzie studenci odbywają praktyki, a także sposobu zatwierdzania miejsc odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta. W dokumencie nie uwzględniono warunków kwalifikowania na praktykę, trybu i formy przeprowadzania hospitacji praktyk, zadań opiekunów praktyk w miejscu ich odbywania oraz zakresu współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk i sposoby komunikowania się.

Wymogi dotyczące miejsc praktyk zamieszczono w sylabusie, ale nie zdefiniowano ich w sposób, który wskazywałby jasne kryteria doboru takiego miejsca. Ponadto, jest to katalog otwarty, co oznacza, że student może odbywać praktykę w zasadzie w każdej funkcjonującej organizacji. **Rekomenduje się** doprecyzowanie w dokumentach regulujących odbywanie praktyk wymogów, jakie spełniać muszą placówki, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, w tym określenie precyzyjne ich profili działalności zgodnych z koncepcją celami kształcenia na kierunku, a także z profilem specjalizacji. Problemem powiązany jest brak szczegółowej procedury, w tym reguł, zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta, chociaż regulamin uczelniany taką możliwość dopuszcza.

Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, które są zgodne z generyczną koncepcją kształcenia na kierunku. Bazę dostępnych miejsc prowadzi Akademickie Biuro Karier. Jak już wcześniej zauważono, dokumenty praktyk podają jedynie przykłady miejsc praktyk, a wyznacznikiem prawidłowości doboru jest działalność, która wymaga kontaktów wielojęzycznych lub międzynarodowych, co *de facto* oznacza, że większość zakładów pracy spełnia te warunki.

Student ma możliwość samodzielnego wskazania miejsca odbywania praktyki wykorzystując do tego arkusz praktyki zawodowej, ale ani procedura tego zgłoszenia, ani jakościowe kryteria doboru nie zostały jednoznacznie wskazane. Efektem jest dowolność doboru miejsc odbywania praktyk, o czym już była mowa.

Wewnętrzne procedury jakościowe, choć jasno zakładają monitoring i ewaluację programu praktyk, osób sprawujących nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunów praktyk, realizacji praktyk, a także efektów uczenia się osiąganych na praktykach dokonywane systematycznie, z udziałem studentów, nie uściślają, w jaki sposób wyniki tych działań jakościowych są opracowywane i jakie mają znaczenie dla doskonalenia programu studiów. Przyjęte procedury nie skutkują więc doskonaleniem programu praktyk i jego realizacji, ponieważ nie zdiagnozowały nieprawidłowości odnoszących się do sformułowanych efektów uczenia się, treści programowych czy doboru miejsc praktyki oraz ich infrastruktury, a także do opiekunów praktyk w zakładach pracy. System zapewnienia jakości w odniesieniu do praktyk nie działa skutecznie.

Rozplanowanie zajęć na studiach stacjonarnych jest zgodne z zasadami higieny pracy. W trakcie dłuższych bloków zajęć przewidziano przerwy, ułatwiające utrzymanie skupienia. W dniach, w których zajęcia wychowania fizycznego odbywają w zamiejscowym kampusie Uczelni, zadbano, by również inne zajęcia zaplanować w pobliskich budynkach, co umożliwia efektywne wykorzystanie czasu. W przypadku studiów niestacjonarnych również zapewniono przerwy obiadowe, jednak ogólny rozkład zajęć, niekiedy trwających z przerwą do 12 godzin dziennie (8:00 – 19:50), nie sprzyja efektywności kształcenia.

W czasie sesji zaplanowano nie więcej niż 3 egzaminy, które zostały odpowiednio rozłożone. Zapewniono też wystarczający czas na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się oraz dostarczenie informacji zwrotnej.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe nie są w pełni zgodne z efektami uczenia się oraz nie w pełni uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny językoznawstwo, do której kierunek jest przyporządkowany, ze względu na wspomniane w opisie spełniania kryterium 1 niejasności w koncepcji kształcenia, nieprawidłowe sformułowanie i uszczegółowienie niektórych efektów uczenia się. W niektórych przypadkach treści programowe nie odpowiadają lub odpowiadają tylko częściowo efektom uczenia się dla kierunku, nie zapewniając tym samym ich realizacji. Treści programowe nie w pełni uwzględniają też normy i zasady oraz aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku ze względu na niepełne zdefiniowanie tych obszarów w efektach uczenia się.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, zasadniczo umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Dla niektórych zajęć pojawiają się niekonsekwencje w oszacowaniu nakładu pracy niezbędnego do osiągnięcia efektów uczenia się. Sekwencja poszczególnych zajęć i grup zajęć w harmonogramie realizacji programu studiów na ocenianym kierunku nie jest w pełni prawidłowa, co wynika z niekonsekwentnych oczekiwań wobec poziomu znajomości języka przez studentów.

Plan studiów umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, przy czym wybór ten nie w każdym przypadku pozwala studentom w sposób w pełni elastyczny kształtować ścieżkę kształcenia, co czyni go w części wyborem pozornym.

Jako zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne nieprawidłowo wykazane zostały zajęcia, które w znaczącej części nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności

zawodowej i przede wszystkim w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. W rezultacie Uczelnia nie zapewnia na kierunku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w wymaganym wymiarze.

Uczelnia zadeklarowała oferowanie zajęć w dziedzinie nauk społecznych w wymiarze minimum 5 ECTS, jednak treści zajęć wykazanych jako zajęcia w dziedzinie nauk społecznych orientują się wokół dyscyplin humanistycznych, a nauczyciele akademicy, którym powierzono te zajęcia, nie udokumentowali dorobku naukowego pozwalającego stwierdzić, że legitymują się oni posiadaniem kompetencji do prowadzenia zajęć z zakresu dziedziny nauk społecznych, Uczelnia nie zapewniła więc zajęć z dziedziny nauk społecznych w wymiarze określonym przepisami.

Metody kształcenia założone w programie studiów są różnorodne i specyficzne dla poszczególnych zajęć. Dobór metod dydaktycznych jest zasadniczo właściwy dla zapewnienia osiągnięcia przez studentów zaplanowanych do realizacji na poszczególnych zajęciach efektów uczenia się. Metody nie w pełni efektywnie w zakresie motywowania studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz nie w pełni umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na zakładanym poziomie ESOKJ. Stosowane metody kształcenia są pozwalają na dostosowanie kształcenia do potrzeb grupy bądź indywidualnych potrzeb studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością.

Organizacja procesu nauczania zasadniczo zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się. Wyjątkiem jest tu przeładowanie niektórych zjazdów studiów niestacjonarnych, które nie zapewniają efektywności nauczania i czasu na samodzielną naukę.

Czas przeznaczony na ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów nie zapewniają prawidłowej realizacji praktyk oraz osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień:

obecności w planie studiów zajęć, którym nie przypisano punktów ECTS ani efektów uczenia się.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane zalecenia dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. niepełnej zgodności treści programowych z kierunkowymi efektami uczenia się, niedostatecznej ich kompleksowości i niezapewnienia powiązań z zastosowaniem wiedzy i umiejętności w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.
2. obecności w planie studiów zajęć, którym nie przyporządkowano efektów uczenia się ani punktów ECTS.

3. niekonsekwencji w obliczaniu czasu pracy studenta.
4. niespójności sekwencji zajęć i realizowanych przez nie treści z zakładanymi dla danych semestrów poziomami kompetencji językowych studentów, w tym studentów zagranicznych w przypadku zajęć wymagających posługiwania się językiem polskim,
5. niezapewnienie zajęć kształtujących praktyczne umiejętności zawodowe w wymaganym wymiarze ze względu na niewłaściwą identyfikację części z tych zajęć,
6. niezapewnienie zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w wymaganym wymiarze punktów ECTS ze względu na niewłaściwą identyfikację części z tych zajęć,
7. nierównomierne rozłożenie zajęć w ramach zjazdów dla studentów niestacjonarnych, niesprzyjające higienie pracy i samodzielnej nauce,
8. nie w pełni zapewnione wykorzystanie metod, środków i narzędzi dydaktycznych aktywizujących studentów.
9. nieprawidłowo sformułowany program praktyk, a także organizację ich odbywania:
 - a. sformułowanie efektów uczenia się oraz treści w sposób nieuwzględniający założeń koncepcji kształcenia, i odniesień do obszarów działalności zawodowej, do której przygotowujący jest student;
 - b. niezapewnienie możliwości kompleksowej weryfikacji efektów uczenia się poprzez ich niewłaściwe sformułowanie;
 - c. brak kryteriów jakościowych zatwierdzania miejsc praktyk i opiekunów praktyk w zakładach pracy w sposób umożliwiający ich właściwy dobór, wykonywanie czynności zapewniających osiągnięcie efektów uczenia się oraz realizację treści programowych, oraz wykorzystanie wiedzy i umiejętności osiągniętych w wyniku realizacji zajęć na Uczelni;
 - d. niezapewnienie właściwego doboru miejsc i opiekunów praktyk;
 - e. nieefektywny system monitorowania przebiegu i jakości praktyk, który nie zapewnia doskonalenia programu praktyk i ich realizacji oraz diagnozowania ewentualnych nieprawidłowości.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. przeprowadzenie przeglądu treści programowych pod kątem ich zgodności z kierunkowymi efektami uczenia się, kompleksowości i zapewnienia powiązań z zastosowaniem wiedzy i umiejętności w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.
2. usunięcie z planu studiów albo wpisanie na zwykłych zasadach jako zajęć realizujących efekty z zakresu nauk społecznych tych zajęć, którym obecnie nie przyporządkowano efektów uczenia się ani punktów ECTS.

3. usunięcie niekonsekwencji w obliczaniu czasu pracy studenta.
4. zapewnienie spójności sekwencji zajęć i realizowanych przez nie treści z zakładanymi dla danych semestrów poziomów kompetencji językowych studentów, w tym studentów zagranicznych w przypadku zajęć prowadzonych w języku polskim bądź wymagających odnoszenia się do języka polskiego (jak gramatyka opisowa czy zajęcia tłumaczeniowe, nawet jeżeli prowadzący posługują się na nich głównie językiem angielskim).
5. zapewnienie zajęć realnie kształtujące praktyczne umiejętności zawodowe w wymaganym wymiarze.
6. zapewnienie zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w wymaganym wymiarze punktów ECTS.
7. bardziej równomierne rozłożenie zajęć w ramach zjazdów dla studentów niestacjonarnych, tak aby zapewnić higienę pracy i czas na samodzielne uczenie się.
8. zapewnienie wykorzystania metod, środków i narzędzi dydaktycznych zapewniających aktywizację wszystkich studentów.
9. W zakresie praktyk zawodowych:
 - a. sformułowanie efektów uczenia się oraz treści w sposób uwzględniający założenia koncepcji kształcenia, a także jasnego odniesienia do obszarów działalności zawodowej, do której przygotowywany jest student;
 - b. zapewnienie możliwości kompleksowej weryfikacji efektów uczenia się poprzez ich właściwe sformułowanie;
 - c. opracowanie reguł, w tym kryteriów jakościowych, zatwierdzania miejsc praktyk i opiekunów praktyk w zakładach pracy w sposób umożliwiający ich właściwy dobór i takie dostosowanie zasad organizacji praktyki, aby umożliwiały wykonywanie czynności zapewniających osiągnięcie efektów uczenia się oraz realizację treści programowych, a także tak, aby praktyka umożliwiała wykorzystanie wiedzy i umiejętności osiągniętych w wyniku realizacji zajęć na Uczelni;
 - d. zapewnienie na ich podstawie właściwego doboru miejsc i opiekunów praktyk;
 - e. dostosowanie systemu monitorowania przebiegu i jakości praktyk w taki sposób, aby umożliwiał doskonalenie programu praktyk i ich realizacji oraz diagnozowanie ewentualnych nieprawidłowości.
10. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste, bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku. Kryteria rekrutacji są jednak

nie w pełni selektywne, ponieważ dopuszczają możliwość, że kandydat na studia nie będzie legitymował się wystarczającą znajomością języka specjalności, aby podjąć studia i sprostać minimalnym wymaganiom wstępnym dla zajęć praktycznych, ponieważ warunki wymagają od kandydata zdanego egzaminu maturalnego z „języka nowożytnego”. W procesie rekrutacji uwzględniane są tu zatem nie tylko wyniki egzaminu z języka angielskiego, ale też francuskiego, niemieckiego, włoskiego, hiszpańskiego i rosyjskiego.

Warunki rekrutacji na studia uwzględniają informację o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wskazują na możliwość skorzystania ze wsparcia uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu.

Warunki i procedury potwierdzanie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej zapewniają też możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Zasady dyplomowania wskazujące na formę i zakres egzaminu dyplomowego dla kierunków o profilu praktycznym przyjęto wyłącznie na poziomie uczelni. Według zarządzenia Rektora Uczelni, praca na kierunku o profilu praktycznym powinna „świadczyc o opanowaniu przez studenta wiedzy i umiejętności niezbędnych do samodzielnego rozwiązywania problemów praktycznych z zakresu danego kierunku studiów (z uwzględnieniem wybranej specjalności)”, a jej „podstawowym celem [...] jest zaprezentowanie przez studenta umiejętności w zakresie: analizy sytuacji problemowej, definiowania problemu oraz doboru metod i procedur jego rozwiązywania, a także oceniania efektywności podjętych działań i stopnia osiągnięcia założonego celu.” Wytyczne te nie są zatem specyficzne dla kierunku i nie uwzględniają specyfiki prac na oferowanych na nim specjalizacjach.

W rezultacie zasady dyplomowania nie odzwierciedlają praktycznego profilu studiów i nie zapewniają weryfikacji osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się w zakresie praktycznych umiejętności zawodowych, ponieważ nie definiują precyzyjnie, co w tym przypadku oznacza praktyczny charakter pracy dyplomowej, przez co a w praktyce jest on utożsamiany z jakimkolwiek zastosowaniem metod językoznawstwa na autentycznym materiale. Analiza wybranych prac dyplomowych potwierdza, że nie istnieje skuteczny system zapewniania aplikacyjnego charakteru prac ani ich jasna definicja.

Zasady dyplomowania nie przewidują też recenzowania pracy przez promotora, co sprawia, że student otrzymuje od niego ocenę wyłącznie za proces pisanie pracy, a nie za produkt końcowy.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Adaptacja może obejmować m.in. przedłużenie czasu trwania egzaminów, umożliwienie zaliczenia w obecności tłumacza języka migowego, alternatywne formy egzaminów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zostały określone w przyjętym na Uczelni regulaminie studiów i określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na

każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie. Określają również zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się (egzamin komisyjny, podejrzenie plagiatu). Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (testy na platformie Moodle) gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Regulamin studiów przewiduje równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością (umożliwienie indywidualnej organizacji egzaminu, dostosowanie formy egzaminu, zapewnienie asysty tłumacz języka migowego). Reguluje też zasady i dokładne terminy przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie, a także przewiduje zapewniające bezstronność i porównywalność ocen zasady odwoływania się od wyników egzaminowa i zaliczeń w przypadku naruszenia zasad ich rzetelnego lub bezstronnego przeprowadzania.

Stosowane metody weryfikacji i oceny są zasadniczo zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Dominują wśród nich zadania projektowe, prezentacje, prace pisemne i testy.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, w tym metody stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, są różnorodne i zasadniczo dostosowane do treści i efektów, których opanowanie mają weryfikować. Są to przeważnie prace pisemne, wypowiedzi ustne, ocena udziału w dyskusji, obserwacja czynności wykonywanych przez studentów na zajęciach, przygotowanie prezentacji i projektów.

Opisy metod weryfikacji i oceny zawarte w sylabusach bywają jednak niespecyficzne i ogólnikowe. Na przykład zapis „Ćwiczenia i zadania wykonywane podczas zajęć” pojawia się w sylabusie zajęć Język tekstów specjalistycznych jako jedyna metoda weryfikacji efektów uczenia się; dla porównania dla zajęć *PNJA – translation* jest to „Wykonywanie ćwiczeń tłumaczeniowych polegających na pisemnym lub ustnym tłumaczeniu tekstów podczas zajęć; tłumaczenie samodzielnie wybranych tekstów z języka polskiego na język angielski oraz z języka angielskiego na język polski; samodzielna analiza tłumaczeń”. Podobnie „wykonanie zadania praktycznego” czy „projektu” albo „zadanie praktyczne wysoko symulowane” jest opisem ogólnikowym i niepozwalającym na zweryfikowanie, czy metoda weryfikacji pozwala na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się nie w pełni zapewniają sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się ze względu na rozbieżności pomiędzy sformułowaniem efektów ogólnych (kierunkowych) a szczegółowych (dla zajęć) i treści kształcenia, o których była mowa w opisie stopnia spełnienia kryteriów 1 i 2. Na przykład dla zajęć *Konteksty kulturowe: kultura i literatura amerykańska oraz Konteksty kulturowe: kultura i literatura angielska* efekt szczegółowy P_W01 przewiduje, że student „zna elementarną terminologię językoznawczą, kulturową i historycznoliteracką dotyczącą przedmiotu”, podczas gdy zawarte w tym samym sylabusie kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się wspominają tylko opanowanie

„terminologii literaturoznawczej, kulturowej i historycznoliterackiej”, a zatem, podobnie jak treści dla tych zajęć, nie uwzględniają terminologii językoznawczej.

Dla zajęć *Polska i świat* oraz *wyzwania cywilizacyjne* przewidziano zaliczenie na podstawie obecności, o ile jest ona na poziomie powyżej 80% (dla zajęć *wyzwania cywilizacyjne* „aktywnej obecności”), która nie weryfikuje żadnych efektów uczenia się; zajęcia te obejmują efekty w zakresie wiedzy i umiejętności (dla zajęć *Polska i świat* student ma na przykład „scharakteryzować kluczowe relacje między władzami RP (trójpodział władzy) oraz najważniejsze stosunki społeczne w państwie polskim”, których osiągnięcie nie jest wobec tego należycie weryfikowane. Dopiero w przypadku obecności na mniej niż 80% zajęć student ma udzielić odpowiedzi na pytania jako warunek zaliczenia.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku w takim zakresie, w jakim – wobec problemów omówionych w opisie kryteriów 1 i 2 – te umiejętności zostały uwzględnione w efektach uczenia się i treściach kształcenia dla zajęć. Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się zasadniczo zapewniają weryfikację przygotowania do działalności zawodowej w podstawowym zakresie (wykonanie przekładu pisemnego, przygotowanie tekstu medialnego) z wyłączeniem niektórych zajęć, które nieprawidłowo zidentyfikowano jako zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego na przewidzianym przez program kształcenia poziomie C1, w tym języka specjalistycznego.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, prac dyplomowych i dzienników praktyk. Uczelnia monitoruje również losy absolwentów na rynku pracy lub co do kierunków dalszej edukacji.

Rodzaj, formy, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych i etapowych są zasadniczo dostosowane do poziomu, kierunkowych efektów uczenia się, oraz zastosowań wiedzy z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Nie odzwierciedlają one w pełni norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku i nie są w pełni dostosowane do praktycznego profilu kształcenia na kierunku ze względu na uchybienia zdiagnozowane w analizie stanu faktycznego Kryterium 1, związane z niejasnym wskazaniem obszarów działalności zawodowej, do których przygotowuje kształcenie na kierunku, oraz brak jednoznacznych wskazań na te obszary w treściach efektów uczenia się dla kierunku i dla zajęć.

Rodzaj, formy, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych i etapowych nie zawsze odpowiadają zapisom w kartach przedmiotów. Na przykład prace etapowe dla zajęć Tłumaczenie tekstów specjalistycznych w formie przekładów zdań i fraz skutecznie sprawdzają opanowanie specjalistycznej terminologii w języku polskim i angielskim, ale — chociaż przewidzianą metodą weryfikacji jest „translatoryczna analiza tekstu, wykonywanie tłumaczeń” — przekład dotyczy pojedynczych zdań i wobec tego nie weryfikuje, czy student jest w stanie przeanalizować tekst specjalistyczny na potrzeby przekładu.

Niektóre prace etapowe pozbawione są też informacji zwrotnej dla studenta z wyjątkiem ogólnej oceny pracy.

Tematyka prac dyplomowych nie jest dostosowana do praktycznego profilu kierunku. Praktyczność prac rozumiana jest tu bardzo ogólnie jako obecność części empirycznej, zawierającej analizę autentycznego materiału, co nie gwarantuje jednak powiązania materiału ani wykonanej analizy z praktycznymi problemami rozwiązywanymi w ramach działalności zawodowej. Prace nie dotyczą realistycznych zastosowań wiedzy z zakresu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Na przykład wśród udostępnionych prac znalazła się praca analizująca psychologię fikcyjnych bohaterów filmowych, niepowiązana w żaden sposób z dyscypliną językoznawstwo ani rozwiązywaniem problemów charakterystycznych dla obszarów działalności zawodowej, do których mógłby przygotowywać kierunek.

Uczelnia nie wykazała przypadków, w których studenci byłiby autorami lub współautorami publikacji fachowych ani posiadali inne osiągnięcia w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo.

Uzasadnienie

Na kierunku stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, jednak nie zapewniają one właściwego doboru kandydatów, ponieważ nie została w sposób specyficzny dla kierunku określona rola wyniku egzaminu materialnego z języka specjalności, a tylko konieczność legitymowania się wynikiem egzaminu z dowolnego „języka nowożytnego”.

Na kierunku stosowane są spójne i przejrzyste zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

System weryfikacji efektów uczenia się zasadniczo umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się, ale rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się utrudniają uchybienia związane z niejasnym określeniem typów działalności zawodowej, do jakich powinien być przygotowywany student, oraz łączenie efektów zamiast ich uszczegóławiania. Skutkuje to rozbieżnościami pomiędzy brzmieniem efektów, treściami kształcenia i metodami weryfikowania stopnia ich realizacji, a także pomiędzy zapisami w kartach przedmiotów a faktycznie stosowanymi formami prac etapowych, jak również ogólnikowością niektórych zapisów w kartach przedmiotów. Wśród metod weryfikacji znalazła się też obecność na zajęciach, która nie może sprawdzać stopnia osiągnięcia efektów uczenia się.

Zasady dyplomowania uwzględniają praktyczny charakter kierunku jedynie na najogólniejszym poziomie, ponieważ przyjęto opis pracy praktycznej na poziomie uczelni, ale nie został on uszczegółowiony ani efektywnie zastosowany na potrzeby kierunku. W rezultacie praktyczność prac

rozumiana jest tu bardzo ogólnie jako obecność części empirycznej, zawierającej analizę autentycznego materiału, co nie gwarantuje jednak powiązania materiału ani wykonanej analizy z praktycznymi problemami rozwiązywanymi w ramach działalności zawodowej.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane zalecenia dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. niezapewnienia właściwego doboru kandydatów na studia ze względu na brak odniesienia do języka specjalności w kryteriach rekrutacji,
2. zbyt ogólnej definicji aplikacyjnego charakteru prac dyplomowych, w szczególności brak odniesienia do prac wykonywanych na kierunku w ramach poszczególnych specjalizacji,
3. niezapewnienia pełnej weryfikacji wszystkich efektów uczenia się ze względu na niegodności zapisów dotyczących efektów szczegółowych, treści kształcenia, metod weryfikacji i kryteriów ocen dla zajęć,
4. ogólnikowości niektórych opisów metod weryfikacji i oceny zawartych w kartach zajęć,
5. nieprawidłowego umożliwienia zaliczanie niektórych zajęć na podstawie obecności,
6. niezgodności form niektórych prac etapowych z zapisami w kartach przedmiotów,
7. niezapewnienia pełnej zgodności prac etapowych i dyplomowych z praktycznym profilem kształcenia na kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. sprecyzowanie warunków rekrutacji tak, aby zawierały odniesienie do języka specjalności.
2. bardziej szczegółowe zdefiniowanie aplikacyjnego charakteru prac dyplomowych wykonywanych na kierunku w ramach poszczególnych specjalizacji i zapewnienie odzwierciedlenia przez nie praktycznego profilu studiów na kierunku.
3. zapewnienie pełnej weryfikacji wszystkich efektów uczenia się poprzez przegląd zgodności brzmienia zapisów dotyczących efektów szczegółowych, treści kształcenia, metod weryfikacji i kryteriów ocen dla zajęć.
4. zapewnienie większej szczegółowości wszystkich opisów metod weryfikacji i oceny zawartych w kartach zajęć.
5. zmianę metod weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć, które obecnie umożliwiają zaliczenie na podstawie obecności.
6. zapewnienie zgodności prac etapowych z zapisami w kartach przedmiotów.
7. zapewnienie zgodności prac etapowych i dyplomowych z praktycznym profilem kształcenia na kierunku.

8. podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia na kierunku filologia deklarują przynależność do różnych dyscyplin naukowych. Deklaracje obejmują nie tylko językoznawstwo, ale również literaturoznawstwo, a także dyscypliny powiązane z treściami kształcenia na kierunku, jak: nauki o polityce, ekonomii i nauki techniczne. Także deklarowany dorobek naukowy mieści się we wskazanych dyscyplinach. Nie jest on jednak w każdym wypadku aktualny i odpowiednio udokumentowany. Przykładowo jeden z nauczycieli akademickich nie wykazał żadnego dorobku wskazując na doświadczenie zawodowe jako nauczyciel/lektor języka angielskiego. Dorobek wybranych pracowników nie obejmuje publikacji w dyscyplinie naukowej językoznawstwo, np. w przypadku pani dr Pauli Wieczorek (nie wskazano także doświadczenia w zakresie zawodów, do wykonywania których przygotowuje kierunek) czy pani dr Izabeli Bełz-Kaczmarek (ostatnia publikacja datowana jest ponadto na rok 2011).

Nauczyciele akademicki nie wykazali również w wystarczającym stopniu niezbędnego doświadczenia praktycznego w szczególności w zakresie działalności jako „asystent językowy”, do wykonywania której miałyby przygotowywać kierunek. Są wśród nich natomiast czynni tłumacze, w tym tłumacze przysięgli.

Zajęcia na ocenianym kierunku prowadzi 33 nauczycieli akademickich, w tym dwie osoby z tytułem naukowym profesora, 4 osoby ze stopniem doktora habilitowanego, 12 doktorów, 14 magistrów oraz jedna osoba z tytułem zawodowym licencjata. Spośród nauczycieli akademickich 21 osób zatrudnionych jest na umowę o pracę, a 12 osób prowadzi zajęcia dydaktyczne będąc zatrudnionym na umowę cywilnoprawną. Liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwia prawidłową realizację zaplanowanych zajęć dydaktycznych. Wątpliwości budzi natomiast stosunkowo niewielka ilość pracowników reprezentujących dyscyplinę wiodącą, czyli językoznawstwo. Pracowników deklarujących tę dyscyplinę wprost jest jedynie pięcioro.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia w większości posiadają kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Przygotowania metodycznego oraz dydaktycznego do nauczania języków obcych nie wskazano w przypadku pana lic. Mieczysława Monety, który prowadzi zajęcia z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego nie jest absolwentem studiów filologicznych. Jako doświadczenie zawodowe wskazał sześciomiesięczne doświadczenie w prowadzeniu zajęć w szkole językowej (od stycznia do czerwca 2021, bez wskazania zakresu oraz poziomu zajęć) oraz niesprecyzowane bliżej doświadczenie w prowadzeniu zajęć językowych (od 2019 roku).

W zakresie zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość Uczelnia przeprowadziła liczne szkolenia nauczycieli akademickich. Dodatkowo na potrzeby tego rodzaju zajęć zostały opracowane i udostępnione nauczycielom manuale, tutoriale oraz dodatkowe materiały w formie elektronicznej do nauczania języka.

Wskazane powyżej uchybienia powodują, że przydział zajęć dla poszczególnych nauczycieli akademickich nie w każdym wypadku jest adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć oraz ich dorobkiem naukowym i doświadczeniem. Dotyczy to w szczególności przypadków, w których prowadzenie *seminarium dyplomowego* powierzane jest nauczycielom bez dorobku w dyscyplinie językoznawstwo. Prowadzi to do sytuacji, w której powstające prace dyplomowe, oprócz innych uchybień wskazanych w analizie prac dyplomowych, nie pozwalają na weryfikację efektów uczenia się zakładanych dla kierunku.

W przypadku *PNJA – presentations & debates* oraz *PNJA – language of the media*, które to zajęcia mają w części zapewnić treści kształcenia z zakresu dziedziny nauk społecznych, przydzielane są one także nauczycielom nie posiadającym stosownych kompetencji bądź ugruntowanego dorobku naukowego.

Obciążenie godzinowe nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku jest bardzo zróżnicowane. Zaznaczyć należy, że Uczelnia wskazała w przedłożonej dokumentacji jedynie dane na temat pensum pracowników oraz ich obciążenie godzinowe na ocenianym kierunku. Część pracowników prowadzi, jednakże zajęcia także na innych kierunkach. **Rekomenduje się** bardziej równomierne obciążenie nauczycieli akademickich pracą dydaktyczną.

Analiza przedstawionych danych wykazuje, że ponad połowa etatowych nauczycieli akademickich realizuje swoje pensum dydaktyczne jedynie w niewielkim stopniu na kierunku. Istnieje również spora dysproporcja między nauczycielem akademickim realizującym w największym stopniu pensum w części na kierunku (72% pensum), a pracownikami posiadającymi pełne obciążenie godzinowe na kierunku (od 110% pensum). Dwie osoby mają zaplanowane ponad 600 godzin dydaktycznych w roku (172-179% pensum), w przypadku jednej osoby natomiast obciążenie godzinowe (306 godzin) na kierunku stanowi 255% pensum dydaktycznego z uwagi na jego wymiar 120 godzin.

Osoby zatrudnione na umowy cywilnoprawne prowadzą od 34 do 242 godzin zajęć dydaktycznych w roku akademickim.

Realizacja zajęć, w tym prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jest na bieżąco kontrolowana. W Uczelni funkcjonuje przy każdej sali dydaktycznej czytnik zbliżeniowy z systemem podpisywania listy obecności przez studentów za pomocą legitymacji przy wejściu na zajęcia zapewniający taką kontrolę. Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oparte są z kolei o uczelnianą platformę e-learningową moodle, która także umożliwia kontrolę odbywania się tych zajęć.

Standard jakości kształcenia 4.2

Uczelnia opracowała i wdrożyła dwuetapowy system naboru pracowników składający się z rozmowy kwalifikacyjnej prowadzonej w obecności dziekana lub prodziekana. W kolejnym etapie kandydat jest zobowiązany przedstawić prezentację na wybrany temat w celu umożliwienia oceny umiejętności dydaktycznych. Każdy kandydat ubiegający się o zatrudnienie w Uczelni otrzymuje informację zwrotną o podjętej decyzji. Proces rekrutacji wszczynany jest po zgłoszeniu potrzeb kadrowych przez osoby kierujące jednostką organizacyjną odpowiadającą merytorycznie za kierunek studiów. Osoby nowozatrudnione podlegają następnie obowiązkowym hospitacjom zajęć. Jak wskazuje jednak analiza stanu faktycznego kryteria doboru kandydatów nie w każdym wypadku są właściwie określone, ponieważ umożliwiają zatrudnienie na stanowiskach nauczycieli akademickich osoby nie reprezentujące dyscypliny naukowej czy też osób nie posiadających wykształcenia filologicznego.

Potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych są na bieżąco zaspokajane poprzez szkolenia i warsztaty, np. dotyczące wykorzystania nowoczesnych platform edukacyjnych. Dostępne są również na bieżąco, o czym wzmiankowano już powyżej, m.in. manuały oraz tutoriały w zakresie kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Wsparcie techniczne zapewnione jest na bieżąco w czasie trwania zaplanowanych zajęć.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem za pomocą ankiet przez studentów pod koniec każdego semestru, a także w trakcie semestru przez pracowników Biura Doradztwa Personalnego (BDP). Dodatkowej ocenie przez pracowników BDP podlegają, jednakże jedynie nauczyciele, którzy pracują na Uczelni krócej niż rok, którzy uzyskali we wcześniejszej ankiecie studenckiej ocenę poniżej 3,80, wobec których pojawiły się we wcześniejszych semestrach zastrzeżenia lub zostali wskazani przez władze Uczelni. Na podstawie analogicznych kryteriów wyznaczani są nauczyciele podlegający obowiązkowym hospitacjom, którym podlegają dodatkowo nauczyciele, którzy wystawili w poprzednim semestrze ponad 50% ocen niedostatecznych. Nie prowadzi się hospitacji tzw. koleżeńskich, które pozwalają na wzajemną wymianę doświadczeń oraz umożliwiałyby wzajemne kształcenie kadry dydaktycznej. Hospitacje są przede wszystkim jednym z narzędzi semestralnej oceny pracowników. Wyniki uzyskane tą drogą są jednym z argumentów za przedłużeniem bądź nieprzedłużeniem zatrudnienia hospitowanego pracownika. Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, nie są natomiast wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry. **Rekomenduje się** wprowadzenie możliwości odbywania hospitacji niezwiązanych z oceną okresową pracownika.

Realizowana polityka kadrowa nie w pełni umożliwia dobór kadry prowadzącej kształcenie zapewniający prawidłową realizację zajęć, ponieważ wskazywana niewielka liczba wykładowców reprezentujących dyscyplinę językoznawstwo nie pozwala na w pełni prawidłową realizację zajęć. Opracowany system nagród obejmuje nagrody Rektora oraz nagrody Dziekana przyznawane za osiągnięcia naukowe, za uzyskanie stopnia lub tytułu naukowego obligatoryjnie. Nie istnieje natomiast analogiczny system nagradzania nauczycieli akademickich za uzyskanie wysokiej oceny okresowej pracy. Charakter i cele prowadzonych działań oceniających jakość pracy nauczycieli akademickich nie motywują zatem pracowników do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i wszechstronnego doskonalenia. **Rekomenduje się** opracowanie systemu motywacyjnego dla nauczycieli akademickich osiągających wysokie wyniki w ocenie okresowej w kategoriach dydaktycznych.

Uczelnia opracowała i wdrożyła politykę przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również wobec pracowników Uczelni. Zasady te są ogólnodostępne dla całej społeczności akademickiej Uczelni poprzez stronę internetową. Obejmują one w szczególności zasady reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa lub dyskryminacji i przemocy, a także określają możliwe formy pomocy ofiarom działań niepożądanych.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich nie zawsze zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się ze względu na zbyt małą liczebność kadry o kompetencjach językoznawczych oraz posiadających ugruntowane doświadczenie w zawodach, do wykonywania których przygotowują studia, w stosunku do potrzeb kierunku. Ponadto Uczelnia nie zapewniła w pełni właściwej obsady zajęć z zakresu nauk społecznych pracownikami posiadającymi dorobek w odpowiednich dyscyplinach. Nie wszyscy nauczyciele akademicy posiadają udokumentowane kompetencje dydaktyczne w zakresie nauczania języka angielskiego.

Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia na kierunku nie w każdym przypadku jest równomierne i umożliwia prawidłową realizację zajęć. W przypadku nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy stwierdzono jeden przypadek przydzielenia liczby godzin przekraczającej dwukrotność pensum dydaktycznego.

Realizacja zajęć, w tym prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jest na bieżąco kontrolowana.

W zakresie polityki kadrowej Uczelnia opracowała i wdrożyła dwuetapowy system naboru pracowników. System ten jednakże nie w każdym wypadku umożliwia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia adekwatny do potrzeb związanych z realizacją zajęć. Potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych są na bieżąco zaspokajane. Polityka kadrowa uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów. Ocena ta wspiera Uczelnię w podjęciu decyzji o kontynuacji bądź zakończeniu zatrudnienia. Wyniki w niewielkim stopniu służą określeniu potrzeb w zakresie doskonalenia kadry i nie stwarzają warunków motywujących kadrę do ustawicznego rozwoju. Polityka kadrowa nie zapewniła także doboru nauczycieli akademickich, który umożliwiłby prawidłową realizację wszystkich zajęć. W ramach prowadzonej polityki kadrowej określono zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa lub dyskryminacji i przemocy, a także określono formy pomocy ofiarom.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. nieprawidłowego przydziału zajęć z zakresu językoznawstwa i nauk społecznych pracownikom bez udokumentowanego dorobku w odpowiednich dyscyplinach.
2. nieprawidłowej polityki kadrowej, która nie zapewnia doboru kadry pod kątem reprezentowanych dyscyplin naukowych adekwatnych do potrzeb kierunku lub nieposiadających udokumentowanych kompetencji dydaktycznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. Zapewnienie kadry o kompetencjach odzwierciedlających przyporządkowanie kierunku do dyscyplin.
2. Zapewnienie przydziału zajęć nauczycielom akademickim zgodnie z kompetencjami i dorobkiem w dyscyplinach naukowych językoznawstwo i nauki społeczne.
3. Zapewnienie polityki kadrowej, która zabezpieczy kadrę pod kątem reprezentowanych dyscyplin naukowych adekwatnych do potrzeb kierunku.
4. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Kierunek filologia, specjalność *filologia angielska* mieści się w kompleksie budynków Uczelni w Rzeszowie. Wszystkie budynki kampusu połączone są ze sobą łącznikami. Powierzchnia budynku jest wystarczająca dla rozmiarów prowadzonego kształcenia. Uczelnia dysponuje ponadto drugim kampusem w podrzeszowskiej miejscowości Kielnarowa. W kampusie tym znajduje się baza sportowa Uczelni oraz budynek dydaktyczny. Studenci ocenianego kierunku w dniach odbywania zajęć z wychowania fizycznego odbywają również pozostałe zajęcia dydaktyczne w salach wykładowych. Dla ułatwienia studentom dotarcia na zajęcia w Kielnarowej Uczelnia zapewnia stały bezpłatny transport autobusowy dla studentów i nauczycieli akademickich. Sale i aule wykładowe w obu kampusach wyposażone są w zależności od ich przeznaczenia w rzutniki, ekrany, tablice, monitory multimedialne, nagłośnienie, co umożliwia prawidłową realizację zajęć. Zarówno w kampusie głównym, jak i zamiejscowym znajduje się biblioteka z miejscami do pracy.

Pracownie specjalistyczne wykorzystywane do prowadzenia zajęć na kierunku obejmują przede wszystkim dwa laboratoria komputerowe z zainstalowanym autorskim oprogramowaniem umożliwiającym wykorzystanie ich jako cyfrowe laboratorium językowe. Laboratorium służy dydaktyce wymowy oraz zajęciom praktycznej nauki języka. Pozostałe laboratoria komputerowe będące w dyspozycji Uczelni mają zainstalowane typowe oprogramowanie biurowe oraz specjalistyczne oprogramowanie na potrzeby innych kierunków prowadzonych przez Uczelnię. Oprogramowanie cyfrowego laboratorium językowego w bardzo podstawowym zakresie umożliwia prowadzenie ćwiczeń w zakresie tłumaczeń ustnych – możliwe jest odtwarzanie plików dźwiękowych oraz sporządzanie nagrań w osobnych plikach. Obecnie nie ma możliwości nagrywania plików z dźwiękiem kilkuścieżkowym. Uczelnia nie posiada również innego oprogramowania wspomagającego tłumaczenia (oprogramowanie CAT), z którym absolwenci mogliby mieć styczność w pracy zawodowej. Także studenci wizytowanego kierunku wskazują na brak wykorzystania oprogramowania specjalistycznego podczas zajęć dydaktycznych. Przykładowo otrzymują oni jedynie informacje o istnieniu oprogramowania wspomagającego pracę tłumacza, ale nie mają możliwość zapoznania się z jego działaniem. **Rekomenduje się** dostosowanie pracowni w taki sposób, aby umożliwiała prowadzenie

zajęć praktycznych w zbliżonych do rzeczywistych warunkach, w tym korzystanie przez studentów z oprogramowania specjalistycznego.

Liczba, wielkość oraz układ pomieszczeń, a także ich wyposażenie techniczne, są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie wskazanych czynności przez studentów. W pomieszczeniach wykładowych wszyscy studenci mają zapewnione miejsce siedzące oraz miejsce do sporządzania notatek z zajęć.

Biblioteka zlokalizowana jest w obu kampusach Uczelni, przy czym księgozbiór dedykowany studentom kierunku *filologia* znajduje się wyłącznie w kampusie w Rzeszowie. Biblioteka w Kielnarowej dysponuje wyłącznie podstawowym zestawem słowników dwujęzycznych. Biblioteka otwarta jest od poniedziałku do piątku w godzinach 8-16, a w trakcie roku akademickiego także w soboty w godzinach 8-14, co umożliwia wszystkim studentom korzystanie z jej zasobów. Dodatkowo zapewniony jest dostęp do pełnotekstowych baz danych oraz zasobów bibliotecznych w ramach biblioteki wirtualnej, także w sposób zdalny za pomocą VPN Proxy. Dostęp do publikacji znajdujących się w zasobach biblioteki możliwy jest wyłącznie po zamówieniu ich z katalogu.

W pomieszczeniach przeznaczonych do korzystania jako czytelnia zapewnione są stanowiska do pracy, dostępne są również stosunkowo łatwo dostępne gniazda elektryczne umożliwiające korzystanie z własnego sprzętu komputerowego. Ponadto do dyspozycji czytelników są także stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz zasobów bibliotecznych. Pomieszczenia czytelnia zapewniają dostęp do światła dziennego jak i sztucznego w przypadku pogorszenia warunków oświetleniowych, ale biurka/stoły do pracy w czytelniach nie są wyposażone w dodatkowe oświetlenie indywidualne, co obniża komfort korzystania z zasobów bibliotecznych. **Rekomenduje się** wyposażenie przynajmniej części stanowisk w indywidualne oświetlenie.

W budynkach obu kampusów zostały wydzielone przestrzenie wypoczynkowe i do pracy dla studentów, istnieje również możliwość zakupu napojów oraz przekąsek. Na potrzeby prowadzenia dyżurów oraz konsultacji dla studentów pracownicy mogą korzystać z wyznaczonych pomieszczeń.

Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej oraz zasad korzystania z niej zgodnie z przepisami BHP.

Studenci mają we wszystkich budynkach Uczelni dostęp do bezprzewodowej sieci internetowej, a także w razie potrzeby do pomieszczeń dydaktycznych, również poza godzinami zajęć. W bibliotece i czytelnia mogą wypożyczać zbiory oraz korzystać z urządzeń komputerowych i multimedialnych.

Budynki i pomieszczenia, w których odbywają się zajęcia, w przeważającej części dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnością narządu ruchu. Przed budynkami kampusu zostały wydzielone miejsca parkingowe przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością, ale dostęp do budynku w Rzeszowie bez konieczności pokonywania barier architektonicznych możliwy jest jedynie od strony dziedzińca wewnętrznego. Brak jednakże informacji o możliwości takiego dostępu do budynku przy wejściu głównym do budynku. **Rekomenduje się** oznaczenie dostępu do budynku bez konieczności pokonywania barier architektonicznych za pomocą znaków informacyjnych. Oznaczone biuro rekrutacji nie jest natomiast w żaden sposób dostępne bez konieczności pokonywania barier architektonicznych. Uczelnia nie zapewniła także na stronie internetowej poświęconej procesowi rekrutacji żadnych informacji o utrudnieniach w dostępie do biura lub na temat możliwości uzyskania wsparcia w tym zakresie. **Rekomenduje się** uzupełnienie stosownych informacji na stronie internetowej poświęconej procesowi rekrutacji.

Do wszystkich poziomów, w których znajdują się pomieszczenia dydaktyczne, zapewniony jest dostęp bez konieczności pokonywania dodatkowych barier architektonicznych, np. za pomocą dźwigów osobowych lub schodów. Pracownicy na każdym etapie służą wsparciem osobom potrzebującym pomocy.

W procesie kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość na kierunku korzysta się przede wszystkim z narzędzi dostępnych dla wszystkich członków społeczności akademickiej. Obecnie jest to najczęściej Moodle, wcześniej przede wszystkim Blackboard. W przypadku konieczności wykorzystania synchronicznej interakcji między studentami a nauczycielami akademickimi wykorzystywany jest również system Webex. Narzędzia te są dostępne i zapewniają także udogodnienia dla studentów z niepełnosprawnościami, a także specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Na kierunku *filologia* nie jest wykorzystywane żadne inne specjalistyczne oprogramowanie wspomagające kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, ani również laboratoria wirtualne.

Zasoby Biblioteki Akademickiej obejmują ponad 67 000 woluminów i zaspokajają zapotrzebowanie z perspektywy wymogów programowych ocenianego kierunku. Są one zgodne, co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej, z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, opisanego w sylabusach poszczególnych zajęć. Pozwalają tym samym na osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się dla tych zajęć oraz ich prawidłową realizację.

Publikacje udostępniane w Bibliotece obejmują piśmiennictwo zalecane w sylabusach jednakże zazwyczaj w ograniczonej liczbie egzemplarzy, co nie zawsze jest wystarczające dla kierunku liczącego łącznie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych około 300 studentów. **Rekomenduje się** zwiększenie liczby egzemplarzy literatury podstawowej określonej w programie studiów w taki sposób, aby umożliwić jednoczesne korzystanie z niej przez większą niż obecnie liczbę studentów.

Studenci oraz nauczyciele mają możliwość korzystania również z zasobów elektronicznych baz pełnotekstowych (np. Elsevier, Springer Link czy EBSCO), baz bibliograficznych/narzędzi bibliometrycznych (np. Scopus, Web of Science) czy też książek elektronicznych w systemie IBUK Libra.

Biblioteka Akademicka jest w podstawowym stopniu dostępna dla osób z niepełnosprawnościami. Wypożyczalnia znajduje się na jednym poziomie bez barier architektonicznych. Materiały elektroniczne spełniają wymagane standardy i są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Biblioteka wyposażona jest także w urządzenia umożliwiające korzystanie z zasobów tradycyjnych przez osoby z niepełnosprawnością. W pomieszczeniach oznaczonych jako czytelnie znajdują się m.in. powiększalniki oraz urządzenia odczytujące tekst drukowany.

Uczelnia zapewnia w miarę potrzeb materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej, które udostępnia studentom w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość za pośrednictwem platformy Moodle. Są one dostępne także dla studentów z niepełnosprawnością dzięki funkcjonalnościom stosowanych rozwiązań informatycznych.

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Uczelnia dokonuje okresowych przeglądów infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej. Odpowiedzialny za te działania jest Oceniający Zespół Kierunkowy, w którego skład wchodzi przedstawiciele administracji Uczelni z działów merytorycznie odpowiedzialnych za stan infrastruktury oraz studenci kierunku. Wizytacja bazy Uczelni przez Zespół Oceniający ujawniła drobne braki w zakresie dostosowania infrastruktury do osób z niepełnosprawnością, w szczególności w zakresie oznakowania. **Rekomenduje się** z tego względu włączenie do grona osób prowadzących okresowe przeglądy infrastruktury osoby odpowiedzialnej za wsparcie studentów z niepełnosprawnością.

Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są w miarę potrzeb na bieżąco unowocześniane i aktualizowane. W roku akademickim nastąpiła zmiana platformy e-learningowej.

Dodatkowo oprócz udziału w okresowych przeglądach infrastruktury studenci, a także nauczyciele akademicy mogą na bieżąco zgłaszać uwagi za pomocą książki usterek znajdującej się w każdym pomieszczeniu. Dodatkowo ocena stanu infrastruktury uwzględniona jest w badaniach ankietowych kierowanych do studentów.

Uzyskiwane wyniki są w szczególności wykorzystywane do doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych.

Wyniki okresowych przeglądów infrastruktury stanowią podstawę do opracowywania planów remontów bieżących.

System zapewnienia jakości infrastruktury dla kierunku działa prawidłowo, gdyż liczba niedoskonałości nie jest wysoka.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

W Uczelni prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. Biorą w niej udział podmioty na stałe współpracujące z Uczelnią, które opiniują program studiów lub jego elementy, doradzają w kwestii rozwoju i doskonalenia programu pod kątem potrzeb rynku pracy, w szczególności lokalnego i regionalnego. Współpraca interesariuszy w tym zakresie odbywa się poprzez bieżące, indywidualne kontakty przedstawicieli Konwentu Uczelni lub władz kierunku z niektórymi z nich. Rodzaj, zakres i zasięg działalności interesariuszy są bardzo zróżnicowane. Wśród nich znajdują się m.in. biuro tłumaczeń, izba przemysłowo-handlowa, firma handlowa, reprezentanci sektora oświaty – szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, firma prowadząca kursy językowe, bank regionalny. Z tego bardzo zdywersyfikowanego pod kątem reprezentowanej branży grona, jedynie podmioty zajmujące się tłumaczeniami oraz usługami okołotłumaczeniowymi i lokalizacyjnymi są bezpośrednio powiązane z rodzajem i zakresem przygotowania zawodowego zaplanowanego w programie studiów. Sylwetka absolwenta specjalizacji tłumaczeniowej zakłada, bowiem, przygotowanie do wykonywania zawodu tłumacza. Pozostałe branże, czy też zakresy działalności zawodowej, przypisywane pozostałym specjalizacjom, choć zgodne są z generyczną, niejednorodną koncepcją kierunku oraz celami kształcenia, w centrum zainteresowania stawiają rozwijanie kompetencji w zakresie posługiwania się językiem angielskim (w mniejszym stopniu drugim językiem – chińskim czy niemieckim), w tym w sytuacjach zawodowych. Opisywane w koncepcji zakresy działalności nie znajdują odniesienia do konkretnego wycinka rynku pracy. Innymi słowy, program studiów nie przygotowuje absolwenta do pracy w tych branżach, co zostało już zauważone w kryterium 1.

Współpraca Uczelni w odniesieniu do projektowania, realizacji, oceny i doskonaleniu programu, choć prowadzona w sposób sformalizowany, nie przynosi znaczących efektów. Rezultat tej współpracy to na przykład istotna decyzja o zaprzestaniu kształcenia nauczycieli języka angielskiego. Pomimo, że nauczyciele szkół ponadpodstawowych należą do kluczowych interesariuszy kierunku, zmiana ta nie zaowocowała doskonaleniem i uatrakcyjnieniem programu, na przykład o przygotowanie do prowadzenia kursów językowych czy zajęć w firmach, a jego zamknięciem. Z kolei, uruchomienie specjalizacji *język w mediach* to inicjatywa indywidualna jednego z interesariuszy, która nie została przedyskutowana przez szersze grono pracodawców. W efekcie, koncepcja kształcenia, sylwetka

absolwenta i program nie są kształtowane wspólnie przez grono współpracujących kluczowych podmiotów, a wybiórczo. Nie zostaje wypracowane wspólne stanowisko interesariuszy odnośnie kształtu sylwetki absolwenta kierunku, ścieżki rozwoju programu itp. Innym przykładem realizującym wybiórczą koncepcję współpracy jest zmiana, z inicjatywy dwóch interesariuszy, nazewnictwa 7 zajęć w programie, w tym zajęć kursowych PNJA oraz historyczno-kulturowych, gdzie przyczyną zmiany była jedynie większa czytelność nowych nazw w środowisku pracy, a nie kompetencje absolwenta, metody dydaktyczne, efekty uczenia się. Kierunek zmian nie był więc relewantny do celów współpracy.

Rekomenduje się udoskonalenie współpracy z interesariuszami kierunku w taki sposób, aby miała ona charakter systemowy i umożliwiała oddziaływanie przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, jako całości, na koncepcję kształcenia oraz program studiów, a także ustalenie ram i zakresu wykorzystania potencjału otoczenia kierunku w opracowywaniu koncepcji kształcenia oraz realizacji i doskonaleniu programu studiów.

Współpraca z otoczeniem prowadzona jest stale i systematycznie, choć, jak powyżej stwierdzono – wybiórczo i przybiera mało zróżnicowane formy. Jedną z nich jest podnoszone przez Uczelnię doradztwo strategiczne, istotne na poziomie instytucjonalnym, mało istotne bezpośrednio dla ocenianego kierunku. Analogiczna uwaga dotyczy wolontariatów, które podejmowane są przez studentów i wspierane instytucjonalnie w ramach misji społecznej Uczelni. Kolejną formą współpracy to praktyki – forma najczęstsza i obligatoryjny element kształcenia na kierunku o profilu praktycznym, inna to staże. Urozmaicenie form współpracy jest więc niewielkie. Zabrakło typowych dla profilu praktycznego projektów prowadzonych z pracodawcami, prac dyplomowych przygotowywanych wspólnie z pracodawcami, wizyt studyjnych, realizacji wdrożeniowych prac etapowych. Wspólne działania Uczelni i pracodawców są wprawdzie adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągania przez studentów efektów uczenia się, jednakże, Uczelnia może odnieść więcej korzyści z tej współpracy niż obecnie odnosi. **Rekomenduje się** poszerzenie katalogu form współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągania przez studentów efektów uczenia się.

Uczelnia zapewnia udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców w różnych formach współpracy poprzez efektywne wykorzystanie metod i narzędzi komunikacji na odległość.

Uczelnia prowadzi przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów. Znalazło to odzwierciedlenie w systemie zapewniania jakości kształcenia, gdzie jednak główny ciężar położono na jedną z form współpracy – praktyki zawodowe. Z założenia działania te są właściwe, nie są jednak kompletne i systemowe. Prowadzone przeglądy nie odnoszą się do oceny poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów oraz doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów. Nie jest również jasne, w jaki sposób i w jakim zakresie wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów. W dokumentach dotyczących oceny jakości kształcenia brak jasnych informacji na temat wymiernych rezultatów oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w kontekście ocenianego kierunku, które stanowić mogłyby podbudowę do doskonalenia współpracy. Udział studentów w ocenie jakościowej współpracy jest zapewniony jedynie w zakresie praktyk. **Rekomenduje się** prowadzenie przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami w taki sposób, aby dotyczyły programu studiów i obejmowały ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji. **Rekomenduje się** również włączenie studentów do okresowych

przeглядów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Odsetek studentów kierunku filologia w WSiLiZ pochodzących z zagranicy wynosi w bieżącym roku akademickim 16%. W przeważającej części są to studenci z Ukrainy bądź Białorusi. Działania prowadzone w obszarze umiędzynarodowienia obejmują w szczególności rozwijanie wśród studentów i pracowników umiejętności komunikacji międzykulturowej, czego przykładem jest organizowany cyklicznie International Day. Ponadto pracownicy mogą skorzystać z oferty szkoleń językowych, także

prowadzących do uzyskania certyfikatu świadczącego o poziomie biegłości językowej. W odniesieniu do filologii angielskiej na podkreślenie zasługuje oferta specjalności tłumaczeniowej obejmująca naukę języka chińskiego w ramach zajęć lektoratowych. Oferując tę ofertę Uczelnia umożliwia studentom ponadto udział w obozach językowych w Chinach na uczelni partnerskiej, z możliwością uczestniczenia w programie wymiany semestralnej. Wybrani studenci otrzymują następnie możliwość ubiegania się o stypendium rządu Chin w celu przedłużenia pobytu o kolejny semestr. Umowa podpisana z Anshan Normal University w Chinach zakłada również możliwość odbycia części studiów w WSliZ przez studentów chińskich. W trakcie trwania pandemii COVID-19 kursy takie były oferowane w formie online. Udostępnione dane pokazują, że oferta jest atrakcyjna zarówno dla studentów wyjeżdżających, jak i przyjeżdżających, i cieszy się niezmiennie zainteresowaniem.

W ramach programu Erasmus+ Uczelnia podpisała na potrzeby kierunku filologia umowy z innymi uczelniami w łącznie czterech krajach. Uczelnia wspiera organizacyjnie wszystkie osoby zamierzające skorzystać z oferty wymiany, m.in. poprzez wzmiankowane powyżej kursy językowe. Oferta obejmuje zarówno wymianę studentów, jak i nauczycieli akademickich. W odniesieniu do nauczycieli akademickich oferta mobilności nie jest często wykorzystywana. **Rekomenduje się** stworzenie systemu zachęt do podejmowania działań w zakresie mobilności przez nauczycieli akademickich, np. poprzez dowartościowanie działań w tym obszarze w ramach okresowej oceny pracownika.

Umieędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Przeglądy współpracy międzynarodowej prowadzone są regularnie, rokrocznie i systemowo przez poszczególne jednostki zaangażowane w jej realizację. Uczelnia ponadto systematycznie przeprowadza Audyt Umieędzynarodowienia obejmujący ocenę skali, zakresu i zasięgu umieędzynarodowienia. Wyniki audytów wpływają na podejmowane działania Uczelni w zakresie umieędzynarodowienia procesu kształcenia, a w szczególności do opracowywania i aktualizowania Strategii Internacjonalizacji.

Studenci oraz nauczyciele akademicy mają zapewniony udział w ocenie umieędzynarodowienia kierunku poprzez uczelniane gremia, w których zasiadają.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umieędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umieędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umiejdzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wyższa Szkoła Zarządzania i Informatyki z siedzibą w Rzeszowie w ramach wsparcia studentów kierunku filologia w procesie dydaktycznym oraz wejścia na rynek pracy, oferuje studentom różnorodne wsparcie w procesie kształcenia. Jednak nie we wszystkich obszarach wsparcie to przybiera formę kompleksową i zaspokaja potrzeby studentów. Uczelnia zachęca studentów do angażowania się w badania w ramach kół naukowych, projektach organizowanych w ramach działalności organizacji studenckich. Uczelnia zapewnia poprzez stosowne jednostki opiekę nad przebiegiem studiów oraz dostępem do wsparcia finansowego i stypendiów.

Uczelnia zapewnia wsparcie merytoryczne w zakresie wyboru ścieżki zawodowej oraz wsparcie w zakresie wejścia na rynek pracy. Działania te realizowane są dzięki organizacji targów pracy oraz warsztatów organizowanych przez Biuro Karier, a ich tematyka dotyczy, m.in. kwestii związanych z ubieganiem się o pracę, przygotowaniem dokumentów aplikacyjnych. Uczelnia wspomaga studentów w poszukiwaniu miejsc odbywania praktyk, jednakże działania te mają charakter ograniczony i nie wyczerpują w pełni potrzeb studentów. Studenci wizytowanego kierunku podczas spotkania zwrócili uwagę na ograniczony zakres oferowanych miejsc odbywania praktyk oraz ich wątpliwą atrakcyjność. Uczelnia organizuje dla studentów kierunku filologia spotkania z pracodawcami, przybliżające studentom specyfikę działania przedsiębiorstwa i możliwości rozwoju kariery. Dla studentów dostępne są indywidualne konsultacje w powyższym zakresie oraz rozwiązania takie jak symulacja rozmowy kwalifikacyjnej lub indywidualna ocena CV.

Studenci wizytowanego kierunku wskazali występujący problem w zakresie oprogramowania specjalistycznego podczas zajęć dydaktycznych. Studenci zamiast korzystać z programów tłumaczeniowych, otrzymują jedynie informacje o istnieniu takiego oprogramowania.

Wsparcie materialne zapewnione jest studentom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej jak też studentom z niepełnosprawnościami. Studenci wizytowanego kierunku mogą ubiegać się o wsparcie finansowane ze środków państwowych oraz środków z funduszu PEFRON. W zakresie wsparcia materialnego Uczelnia oferuje przejrzyste zasady ubiegania się o świadczenia socjalne, takie jak: zapomogi, stypendia socjalne, organizacja doraźnej pomocy materialnej czy zakwaterowania

w domach studenckich na korzystniejszych warunkach. Szczególnie uzdolnieni studenci mogą liczyć na stypendia naukowe z własnych środków Uczelni oraz stypendium Rektora. Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania nie umożliwia ubiegania się o stypendia osobom studiującym na pierwszym semestrze. Dodatkowym rozwiązaniem przyjętym przez Uczelnię w zakresie wsparcia wybitnych studentów jest program Bezpłatne studia dla najlepszych, gwarantujący zwolnienie z opłat za studia dla studentów osiągających najwyższe wyniki naukowe.

Uczelnia zapewnia regularne wsparcie studentom w zakresie korzystania z technik nauczania na odległość, szkolenia w tym zakresie prowadzone są przez Sekcję ds. e-learningu, w każdym semestrze udostępniane jest również szkolenie dotyczące nowo wdrożonych rozwiązań. Dodatkowo studenci mają szansę korzystać z indywidualnych konsultacji z zakresu e-learningu.

Na Uczelni funkcjonuje Akademicki Związek Sportowy w ramach działalności którego prowadzone są treningi w wielu dyscyplinach sportowych. Istnieją również formy wspierania rozwoju studentów uzdolnionych artystycznie w ramach prowadzonego Klubu Akademickiego IQ, organizującego konkursy artystyczne. Studenci zainteresowani działalnością organizacyjną włączani są w działania Uczelni o charakterze promocyjnym.

Poszczególne grupy studentów mogą liczyć na wsparcie w procesie kształcenia, uczelnia szczególnie pomoc zapewnia studentom obcokrajowcom, m.in. poprzez zapewnienie wsparcia w procesie adaptacji oraz w czynnościach związanych z legalizacją pobytu w Polsce, które zapewnia Biuro Wsparcia Studentów Międzynarodowych. Dla studentów z niepełnosprawnościami z dysfunkcjami wzroku dostępne są urządzenia umożliwiające korzystanie z zasobów bibliotecznych w postaci auto-lektora.

Sposób zgłaszania skarg i wniosków w Uczelni jest uregulowany i przejrzysty, zakłada pierwszorzędnie kontakt studenta z opiekunem roku oraz z odpowiednim prodziekanem. Wnioski studentów są następnie przedmiotem dyskusji na radach dziekańskich oraz radach pionów naukowych. Studenci są świadomi możliwych dróg kontaktu i korzystają z nich w codziennych sytuacjach.

W Wyższej Szkole Zarządzania i Informatyki istnieją mechanizmy przeciwdziałania sytuacjom niepokojącym, w Uczelni funkcjonuje Pełnomocnik Rektora ds. przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji i przemocy. Ponadto istnieje funkcja Dyrektora ds. bezpieczeństwa WSiIZ. W ramach tych struktur istnieją określone zasady zgłaszania i reagowania w sytuacjach niebezpiecznych. Studenci obowiązkowo przechodzą szkolenie dot. bezpieczeństwa wraz z rozpoczęciem studiów.

Studenci WSiIZ z siedzibą w Rzeszowie są motywowani do podejmowania dodatkowej działalności, jedną z form nagradzania za ponadprzeciętne zaangażowanie są corocznie przeprowadzane plebiscyty dla zasłużonych studentów, w ramach których przydzielane są nagrody w sześciu kategoriach działalności.

Zastrzeżenia budzi wsparcie w procesie występowania o granty, dotyczące niepełnego poinformowania studentów o możliwościach oraz formach uzyskania środków na działalność. Studenci kierunku filologia nie uzyskują pełnej, kompleksowej i spełniającej potrzeby studentów kierunku informacji i pomocy we wskazanym zakresie.

Uczelnia wspiera materialnie i pozamaterialnie Samorząd Studencki. Dla studentów działających w samorządzie dostępne są zniżki opłat za studia do podziału na skład samorządu studenckiego. Ponadto Samorząd Studencki może korzystać z powierzchni należących do Uczelni oraz zaplecza

technicznego oraz pomocy prawnej. Samorząd jest świadomy swojej roli w opiniowaniu aktów prawnych dotyczących studentów oraz stanowisk kierowniczych.

W ramach Uczelni funkcjonują koła naukowe, w które zaangażowane są osoby studiujące na wizytowanym kierunku.

WSliZ przeprowadza okresowe przeglądy wsparcia studentów, skuteczności systemów motywacyjnych oraz poziomu zadowolenia studentów z podejmowanych działań w zakresie wsparcia studentów. Przykładem tych działań są odbywające się corocznie badania ankietowe „Pozwól nam się doskonalić”. Również co roku przygotowywane są raporty w zakresie wsparcia studentów, co do których stanowisko przedstawia Przewodniczący Rady Samorządu Studentów. Uczelnia, na podstawie analizy wymienionych badań, podejmuje odpowiednie kroki, mające na celu doskonalenie wsparcia oraz urozmaicania jego form w przyszłości.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Mając na uwadze powyższą analizę stanu faktycznego wizytowanego kierunku w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania należy stwierdzić, że system zapewnienia wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym, wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia ma charakter stały, posiadając przy tym uchybienia. Do uchybień wymagających podjęcia działań naprawczych należy system wsparcia studentów w poszukiwaniu praktyk, celem dopasowania systemu do realnych potrzeb studentów. Wątpliwości budzi również ograniczenie w zakresie dostępności stypendiów Rektora dotycząca studentów I semestru toku studiów. Rekomendowane jest również stworzenie systemu kompleksowej informacji i wsparcia w zakresie pozyskiwania grantów oraz udziału w konkursach. W pozostałych zakresach działania Uczelni odpowiadają oczekiwaniom studentów zapewniając kompleksowe wsparcie w procesie kształcenia. WSliZ poprzez procedurę zgłaszania skarg i wniosków, odpowiada na potrzeby studentów w zakresie zgłaszania nieprawidłowości. Uczelnia określa zasady przeciwdziałania zjawisku mobbingu, dyskryminacji, innych form przemocy i wykluczenia oraz tryb postępowania w celu ich eliminacji. Studenci są odpowiednio poinformowani o wszelkich formalnościach wynikających z procesu kształcenia. Organizacje studenckie, w tym Samorząd Studentów, otrzymują odpowiednio dostosowane wsparcie finansowe, merytoryczne i organizacyjne. Studenci mają realny wpływ na proces kształcenia w formie formalnej poprzez ewaluację zajęć, kadry administracyjnej oraz infrastruktury uczelni oraz nieformalnej poprzez rozmowy z władzami instytutu oraz władzami Uczelni. Okresowe przeglądy systemu wsparcia studentów są prowadzone w sposób uwzględniający wszelkie formy wsparcia, a w przypadku ustalenia nieprawidłowości lub możliwości poprawy jakości studiowania Uczelnia podejmuje rozwiązania naprawcze i doskonalące.

Podstawa dotycząca zdiagnozowanych uchybień, skutkująca oceną „Kryterium spełnione częściowo”:

1. Brak możliwości ubiegania się o stypendium Rektora na I semestrze studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zaleca się:

1. Podjęcia działań mających na celu umożliwienie ubiegania się o stypendium Rektora na I semestrze studiów.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacje o studiach na Wyższej Szkole Zarządzania i Informatyki z siedzibą w Rzeszowie są dostępne dla szerokiego grona odbiorców. Informacje o wizytowanym kierunku znajdują się na stronie internetowej Uczelni oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, do którego można przejść bezpośrednio ze strony głównej Uczelni. Sposób przekazywania informacji gwarantuje łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem oraz bez względu na wykorzystywany sprzęt lub oprogramowanie.

Strona internetowa dostępna jest w czterech wersjach językowych: polskiej, angielskiej, ukraińskiej i rosyjskiej, uwagę zwraca zróżnicowana ilość informacji zawartych w poszczególnych zakładkach językowych dopasowanych do potrzeb interesariuszy. Strona internetowa Uczelni jest przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Informacje zawarte na stronie internetowej Uczelni obejmują m.in. cel kształcenia, terminarz procesu przyjęć na studia, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, zasady dyplomowania, przyznawane kwalifikacje, tytuły zawodowe oraz aktualna wysokość opłat za studia. Na stronie studenci znajdują również informację na temat organizacji i przebiegu praktyk zawodowych, pomocy materialnej oraz sposobów ich uzyskania.

Studenci mają możliwość korzystania z indywidualnych kont w ramach serwisu Wirtualna Uczelnia, który wymaga logowania i jednocześnie nie spełnia wymogu publicznego dostępu do informacji. W ramach serwisu istnieje również moduł Dziekanat.XP, który gromadzi informacje o studentach, kadrze, przedmiotach, zajęciach, rozliczeniach, historii zdarzeń.

Studenci na stronie internetowej oraz stronie Facebook Uczelni znajdują informacje na temat aktualnych działań podejmowanych przez Uczelnię oraz projektów, w których mają możliwość uczestniczyć.

BIP Uczelni jest przejrzysty i czytelny dla wszystkich potencjalnych interesariuszy, zarówno kandydatów, studentów czy przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Studenci

wizytowanego kierunku wskazali na kompletność informacji, jednak część z nich otrzymują dopiero po uzyskaniu dostępu do serwisu Wirtualna Uczelnia, który nie spełnia wymogu informacji publicznej. Kompletność informacji, które nie są dostępne do informacji publicznej na stronie internetowej lub BIP Uczelni przedstawia się na podstawie poniższej tabeli:

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	TAK
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	TAK
3.	Zasady rekrutacji	TAK
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	TAK
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	TAK
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	TAK
7.	Aktualne programy studiów	TAK
8.	Sylabusy	NIE
9.	Kompletność sylabusów	NIE
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	TAK
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	NIE
12.	Erasmus	TAK
13.	Most	TAK
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	NIE
15.	Harmonogram zajęć	NIE
16.	Regulamin studiów	TAK
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	TAK
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	TAK
19.	Biuro Karier	TAK
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	TAK
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	NIE

Uczelnia prowadzi bieżący przegląd zakresu informacji w zakresie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców min. w ramach ankiety ewaluacyjnej „Pozwól nam się doskonalić”. Ocena dostępności informacji dla interesariuszy zewnętrznych monitorowana jest w sposób nieformalny na podstawie opinii przekazywanych bezpośrednio pracownikom Uczelni. Strona jest na bieżąco aktualizowana, pracownicy badawczo-dydaktyczni co najmniej raz w semestrze zobowiązani są do aktualizacji swoich stron profilowych na portalu Uczelni. Dodatkowo publikowany jest corocznie informator rekrutacyjny, zawierający najważniejsze informacje dla kandydatów na studia. Dodatkowo Uczelnia umożliwia przekazanie opinii przy pomocy, aktywnej przez cały rok, ankiety umieszczonej w zakładce „Przełącz opinię o stronie”. Publiczny dostęp do informacji jest corocznie aktualizowany. Na podstawie publikowanych corocznie raportów wprowadzane są odpowiednie korekty w celu doskonalenia aktualności i zakresu informacji dostępnych na stronie internetowej Uczelni.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

WSliZ zapewnia publiczny dostęp do informacji o funkcjonowaniu Uczelni, w tym o programie studiów kierunku filologia oraz warunkach jego realizacji za pośrednictwem strony internetowej. Udostępniana publicznie informacja jest zrozumiała i łatwa do odnalezienia, zapewniona jest w pełnym zakresie cyfrowa dostępność prezentowanej informacji dla wszystkich potencjalnych odbiorców. Informacje są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Podejmowane są działania mające na celu pozyskanie od odbiorców informacji zwrotnej w formie oceny niektórych aspektów udostępnianej publicznie informacji. Pozyskana informacja jest wykorzystywana do doskonalenia publicznego dostępu do informacji. Studenci wizytowanego kierunku wskazali na kompletność informacji, jednak część z nich otrzymują dopiero po uzyskaniu dostępu do serwisu Wirtualna Uczelnia.

Podstawa dotycząca zdiagnozowanych uchybień, skutkująca oceną „Kryterium spełnione częściowo”:

1. Zdiagnozowano uchybienie, w zakresie danych, dokumentów i innych materiałów w publicznym dostępie, znajdujących się w serwisie Wirtualna Uczelnia, który wymaga logowania.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zaleca się uzupełnienie danych, dokumentów i innych materiałów w publicznym dostępie w taki sposób, by wszyscy interesariusze mieli do nich łatwy, przejrzysty i nieograniczony dostęp.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

W uczelni zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów, które jednak wobec kierunku nie są skuteczne. Analiza stanu faktycznego wskazuje, że powołane dla pracy nad projektowaniem i przeglądem programu ciała wewnątrz uczelni niedostatecznie komunikują się między sobą, nie nawiązują skutecznej współpracy z reprezentantami otoczenia społeczno-gospodarczego, którego uwagi nie są uwzględniane przy projektowaniu zmian programowych, nie otrzymują lub nie implementują informacji o wymaganiach prawnych wobec efektów uczenia się i ich formułowania czy np. konieczności wprowadzenia do programu zajęć odnoszących się do dziedzin i dyscyplin naukowych wymaganych prawem. Zmiany w zakresie całej koncepcji studiów są wprowadzane w taki sposób, że np. zmiana w przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin nie skutkuje całościową pracą nad wszystkimi elementami koncepcji kształcenia (od efektów po sylwetkę absolwenta przez całą dokumentację prowadzonych studiów). Uczelnia podejmuje

działania zmierzające do systematycznej oceny programu studiów opartej o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. W uczelni zostały powołane zespoły, których zadaniem nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, zostały pokreślone zadania i zakres odpowiedzialności, jednak nie jest on całościowy i spójny i tak, jeśli mowa o specjalizacji tłumaczeniowej, wtedy w systemie można wskazać osoby odpowiedzialne, które poczuwają się do opieki nad tym wycinkiem całego programu studiów, gdy zaś uwzględnia się inne specjalizacje, wtedy okazuje się, że kompetencje się rozmywają i nie ma jednoznacznych wskazań, kto odpowiada za te obszary w odniesieniu do działań projakościowych.

Dla kierunku nie funkcjonuje w sposób skuteczny proces monitorowania jakości dokumentacji (np. jakości formułowania opisów w sylabusach, aktualności wskazywanej w nich literatury przedmiotu).

Zmiany programu studiów są dokonywane w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte w uczelni procedury. Przyjęcia na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów, lecz jak wspomniano w odpowiednim miejscu (kryterium 3) zasady te budzą poważne wątpliwości i skutkują zagrożeniem, że na studia będą przyjmowani kandydaci, którzy nie mają wystarczających podstaw, by rokować osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się. Uczelnia tej sytuacji nie wykryła i nie naprawiła.

Uczelnia nie prowadzi systematycznej i skutecznej dla kierunku oceny programu studiów. Uwidocznilo się to w odpowiednich kryteriach (1-3), a tylko częściowo wyciąga wnioski z bogatych i zróżnicowanych kontaktów, jakie kierunek ma z reprezentantami otoczenia społeczno-gospodarczego w mieście i regionie. Zgłaszane uwagi i sugestie nie są uwzględniane (np. dotyczące zmian odnośnie programu specjalizacji tłumaczeniowej, wprowadzenia zajęć kształtujących różne sprawności tłumaczeniowe, w tym technologiczne). Uczelnia nie bierze pod uwagę istotnych i potrzebnych dla kształtowania miarodajnej oceny jakości procesu dydaktycznego zmiennych takich jak pogłębiona analiza prac etapowych (ograniczając ich reprezentację do pojedynczych przykładów), trafności doboru metod dydaktycznych, co za tym idzie oceny poszczególnych studentów, co zostało szczegółowo wskazane w analizach przedłożonych prac etapowych. Podobnie nie podejmuje się mimo widocznych potrzeb prac nad przygotowaniem i wdrożeniem takich narzędzi, które pozwoliłyby na podnoszenie jakości procesu dyplomowania. Prace dyplomowe są w wielu wypadkach wątpliwej jakości językowej, źle skonstruowane, pozbawione odniesienia do efektów uczenia się i osadzenia w dyscyplinie językoznawstwo. Prace nie są też w porównywalny sposób kształtowane jako takie, które trafnie weryfikują efekty uczenia się sformułowane dla kierunku prowadzonego na profilu praktycznym. W uczelni funkcjonują wyłącznie definicje prac zapośredniczone z tekstu obowiązującej ustawy, nie podjęto zaś działań, by przygotować potrzebne i wspierające myślenie o przyszłej pracy dyplomowej definicjach na poziomie kierunku studiów. Podobnie nie podejmuje się refleksji nad funkcjonalnością recenzji przygotowywanych przez recenzenta i ograniczenia roli promotora do sformułowania dla pracy dyplomowej oceny bez uzasadnienia merytorycznego. Co za tym idzie ocena taka jest nie tylko pozbawiona wartości uczącej dla dyplomanta, ale też w większym stopniu jest jakby podwojeniem oceny z seminarium dyplomowego, a nie osobną oceną wykonanego i przedstawionego dzieła. Dowodem na brak refleksji jakościowej w tym obszarze są także liczne duże rozbieżności w ocenach (na skali dostateczna plus – dobra plus), które wskazują na brak spójnych narzędzi i wykładników oceny prac. Rozbieżności te stanowią także dla osoby ocenianej źródło dysonansu (promotor nie uzasadnia oceny). Refleksji jakościowej nie jest w sposób odpowiedni poddawany proces dyplomowania

i egzamin dyplomowy – jednym z jego składników jest prezentacja pracy dyplomowej przez dyplomanta, nie jest ona jednak w żaden sposób oceniana, choć przecież wskazuje na stopień realizacji efektów uczenia się np. dotyczących sprawności komunikacyjnych czy autoprezentacji.

W polityce jakości uwzględnia się informacje od studentów oraz nauczycieli akademickich w zakresie opinii o programie czy satysfakcji ze studiowania. Stosuje się jednak tylko wybrane metody działań projakościowych np. ograniczając rolę hospitacji zajęć do funkcji kontrolnej i interwencyjnej, co zawężyło spektrum działań projakościowych i nie stanowi realnie wsparcia dla nauczyciela akademickiego.

Uczelnia nie monitoruje odpowiednio doboru kadry dydaktycznej prowadzącej kształcenie na kierunku, odpowiedniego obciążenia zadaniami dydaktycznymi, co wpływa na jakość prowadzonej na kierunku dydaktyki.

W Uczelni nie działają w sposób skuteczny wobec kierunku takie rozwiązania, które pozwoliłyby uchwycić i na bieżąco korygować niedostatki w zakresie wsparcia studentów oraz dostępności rzetelnej i kompleksowej informacji o studiach.

W raporcie powizytacyjnym z roku 2017 zespół oceniający sformułował liczne zalecenia, w wielu miejscach wskazał na istotne wyzwania, jakie stoją przed kierunkiem w zakresie polityki jakości. Dotyczyły one np. formułowania efektów (ówcześnie kształcenia) i ich powiązania z realizacją poszczególnych zajęć; organizacji i realizacji praktyk zawodowych, ich powiązania ze specyfiką studiów filologicznych, w tym najliczniej wybieranej specjalności tłumaczeniowej, konieczności lepszego przygotowania procesu weryfikacji doboru miejsc praktyk, kontroli osiągania efektów uczenia się oraz oceniania praktyki zawodowej po stronie uczelni; konieczności podjęcia działań w zakresie obsługi procesu dyplomowania, w tym jakości recenzji prac (ich obszerności i zaawansowania merytorycznego uzasadnień wystawianych ocen), wątpliwości budził także dobór promotorów i recenzentów poszczególnych prac; konieczności stałej oceny infrastruktury; włączania do prac programowych reprezentantów wszystkich grup interesariuszy właściwych dla kierunku.

Jak pokazała bieżąca wizytacja kierunku uczelnia tylko wobec niektórych zaleceń podjęła działania naprawcze, a w ich zakresie znalazły się takie, które stały się przyczyną pogłębienia wad i pojawienia się nowych uchybień, skutkujących w kryteriach 1, 2, 3, 4, 8, 9 i 10 propozycją oceny obniżonej do kryterium spełnione częściowo.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. Dla ocenianego kierunku są one jednak

niewystarczające, nieskuteczne, a w wielu przypadkach niepełne. Dotyczy to przede wszystkim konieczności uwzględniania stanu prawnego odnośnie formułowania efektów uczenia się, uwzględniania odpowiednich odniesień do dziedzin i dyscyplin naukowych. Dla kierunku nie została wypracowana spójna koncepcja kształcenia, a wprowadzane zmiany mają charakter wybiórczy i punktowy. W odniesieniu do kierunku nie działa system monitorowania procesu weryfikacji efektów uczenia się dla zajęć, oceny prac etapowych, procesu dyplomowania. Uczelnia ogranicza także narzędzia wsparcia i używa ich raczej jako elementu kontrolnego niż projakościowego.

Dla kierunku nie funkcjonuje skutecznie monitoring w zakresie poprawności doboru kadry dydaktycznej, dostępności i funkcjonalności wsparcia dla studentów, dostępu do pełnej, rzetelnej i kompleksowej informacji o studiach.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne, ale w wypadku ocenianego kierunku nie są one i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących

1. braku skutecznych mechanizmów przeglądu i aktualizacji programu studiów
2. braku systemowych narzędzie monitorowania jakości oceniania
3. braku koncepcji pracy dyplomowej właściwej dla kierunku prowadzonego na profilu praktycznym i powiązanego z dyscypliną, do której przyporządkowany jest kierunek
4. niskiej jakości procesu dyplomowania
5. nieskutecznego działania mechanizmów kontroli jakości w obszarach istotnych dla kształcenia i komfortu studiowania.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zaleca się wdrożenie skutecznej polityki jakości dającej gwarancję stałych i powtarzalnych przeglądów programu studiów.
2. Zaleca się wypracowanie dla kierunku odpowiednich narzędzi monitorowania jakości dydaktyki, systemu kontroli prac etapowych i modeli oceniania.
3. Zaleca się wypracowanie dla kierunku koncepcji pracy dyplomowych właściwej dla kierunku o profilu praktycznym i respektujących przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych.
4. Zaleca się wdrożenie całościowej skutecznej projakościowej polityki w zakresie procesu dyplomowania.
5. Zaleca się rozwój projakościowych narzędzi wsparcia procesu dydaktycznego.
6. Zaleca się respektowanie i realizację zaleceń formułowanych w ramach zewnętrznych ocen jakości kształcenia na kierunku.
7. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 661, z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.
9. Uchwała nr 600/2023 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej**Profil praktyczny****Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się****Standard jakości kształcenia 1.1**

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się**Standard jakości kształcenia 2.1**

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy

i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl